

Franckesche Stiftungen zu Halle

Oeconomiae Salutis Epitome Isagogica

Lange, Joachim

Halae Magdeburgicae, MDCCXXX.

VD18 13487469

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

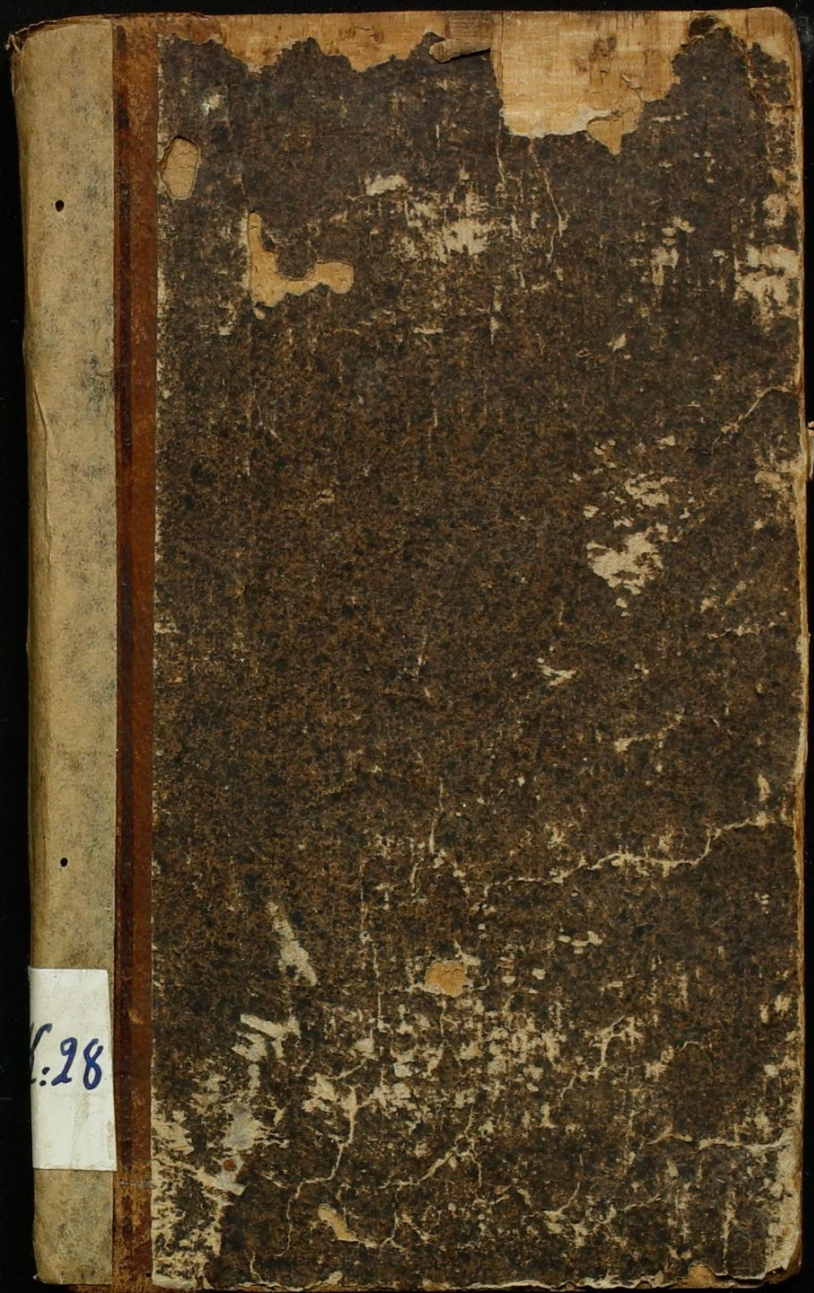
Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

[urn:nbn:de:gbv:ha33-1-211558](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:ha33-1-211558)

T 41 39.

Eiusmodi
vero ambitio

am

176/177
nun sic
min. 27. 177

Wagstaff wird in d. d.
Wagstaff wird in d. d.
Wagstaff wird in d. d.
Wagstaff wird in d. d.

176 K. 28

Nemer Hennig
aparanis f. h. h. h.
H. h. h. h. h. h.

OECONOMIAE
SALUTIS
E P I T O M E
ISAGOGICA,
PRAEPARATIONI ET REPETI-
TIONI INSERVIENS,
ET UBERIORI TRACTATIONI
PRAEMISSA,
PARTIM ETIAM SEORSUM IMPRESSA,
AUCTORE
D. JOACHIMÒ LANGIO,
S. THOL. PROF. ORD.

EDITIO II.

HALAE MAGDEBURGICAE, A. MDCCXXX.

*ad bibl. schol.
lat.*

IDEA ARTICULORUM FIDEI GENERALIS, in X. Membris & tripartita singulorum tractatione universam salutis œconomiam exhibens.

Membrum I. de salutis cognoscendæ principio.

- Art. 1. de Theologia ac religione naturali, & de ejus insufficientia ad salutem. P. 5
 2. de Theologia ac religione V. ac N. T. revelata, ejusque divina veritate. 7.
 3. de Theologiæ ac religionis revelatæ principio, scriptura sacra. 8.

Membr. II. de salutis Auctore, Deo.

- Art. 1. de Dei essentia. 10
 2. de mysterio S. Trinitatis. 13
 3. de divinitate filii Dei & Spiritus Sancti. 15.

Membr. III. de Dei operibus, præcipue ad salutis institutionem pertinentibus.

- Art. 1. de creatione mundi, & speciatim angelorum ac humani generis. 17.
 2. de imagine Dei. 19
 3. de Dei providentia. 20.

Membr. IV. de salutis institutæ jactura.

- Art. 1. de lapsu protoplastorum. 22
 2. de statu peccati. 27
 3. de viribus liberi arbitrii. 28.

Membr. V. de salutis restituendæ fundamento in CHRISTO:

- Art. 1. de persona Christi. 29
 2. de statu Christi. 31
 3. de officio Christi triplici, imprimis de sacerdotali, & in eo de humani generis redemptione. 33.

Membr.

Membr. VI. de *salutis restituendæ mediis*, ad ejus *ordinem* tendentibus: ubi post tractationem isagogicam de *officio Spiritus S.* agit p. 37.

- Art. 1. de verbo Dei, lege & evangelio, & de diversa evangelii œconomia testamentaria, V. & N. 38.
 2. de Sacramentis V. & N. Testamenti. 41
 3. de ministerio ecclesiastico. 45

Membr. VII. de *salutis restituendæ ordine*: & quidem respectu *beneficiorum* conferendorum.

- Art. 1. de vocatione, conversione & cognatis doctrinis. 47
 2. de justificatione & cognata electione. 50
 3. de reliquis donis ac bonis gratiæ, ad personas sacrosanctæ Trinitatis relatis. 53.

Membr. VIII. de *salutis restituendæ ordine*, respectu *officiorum*, a salvatis salvandisque præstandorum: ubi exhibetur compendium *doctrinæ moralis*. *penitentia & c.*

- Art. 1. de *conscientia*, tanquam *norma* officiorum interna. 54
 2. de officiis erga Deum. 56.
 3. de officiis erga homines, nos ipsos & alios. 57.

Membr. IX. de *salutis restituendæ consortibus*. *conferenda loco*

- Art. 1. de ecclesiis. — 59
 2. de magistratu. — 60
 3. de conjugio & statu œconomico. — 61.

Membr. X. de *salutis consummatione*.

- Art. 1. de resurrectione mortuorum. — 62
 2. de extremo judicio. — 63
 3. de vita & morte æterna. — 64.

Not. Symboli apostolici articulus 1. exhibet *salutis auctorem*, 2. *fundamentum*, 3. *ordinem*.

NEXUS

horum decem membrorum in *catena* decem propositionum.

1. Deus, e *lumine natura* nec agnitus, nec cultus, sufficienter, se ac voluntatem suam in *scriptura sacra* revelavit.
2. Deus in *scriptura sacra* revelatus ratione *essentia* est spiritus independens, ratione *hypostasium* est Pater, Filius ac Spiritus Sanctus.
3. Deus hic trinunus, *creato mundo*, quem etiam per *providentiam* conservat ac regit, genus humanum ad suam *imaginem* condidit.
4. Imago hæc Dei *amissa* est, statu *peccati & defectu* virium spiritualium in locum ejus succedente.
5. *Filius* autem Dei, a Patre ad *ἐνορέχων* missus, in restituendæ divinæ imaginis finem, in *statu exinanitionis* nos redemit, & in statu *exaltationis* salutem nobis applicat.
6. Hæc salutis applicatio a *Spiritu Sancto*, *verbi & sacramentorum* mediis adhibitis, ordinata est per *ministerium ecclesiasticum*.
7. Digna horum mediorum admissio constituit *salutis ordinem*, in collatione *beneficiorum gratiæ*.
8. Beneficia vero digne recepta & collocata in statu *bonæ conscientia* gignunt *officia debita*, & quidem erga Deum, nos ipsos & alios homines.
9. Officia ista, cum genuino beneficiorum usu, præstanda sunt generatim in *ecclesia*, & speciatim a singulis istius *ordinibus*.
10. Ecclesiæ vero ad *salutis admissæ consummationem* imminet *novissima*, resurrectio mortuorum, extremum iudicium & vita æterna.

MEM.

MEMBRUM I.
DE SALUTIS COGNOSCENDÆ
PRINCIPIO.

ARTICULUS I.
DE THEOLOGIA AC RELIGIONE NA-
TURALI.^v

ubi aditus ad tractationem fit in doctrina de
immortalitate animæ.

1. Cognoscendi sapiendique initium merito facimus ab
anima nostra. *Argument. 3*

2. Anima humana habet facultatem intellectus & vo-
luntatis libera. *probat per experientiam & iniquis*

3. Anima humana est spiritus. *arg. 2*

4. Anima humana est immortalis. *arg. 1. a coram subspens*

5. Anima humana, corpori superites, est sui ipsius ha-
tusque sui diverso sensu sibi conscia. *ta. lo. et. h. i. q. si. qui. d. h. h. i. s. p. e. n. t. a. l. i. s.*

6. Anima nostra non potest satiari ac beari rebus corpo-
ralibus & caducis. *arg. 3*

7. Anima pro objectis suis primariis & maxime propriis
habet res spirituales & æternas, ipsi ad beandum con-
venientes. *arg. 2.*

Consuetudinem. Genuina psychologia nobis insinuat ac
injungit studium Theologiæ naturalis ac revelatæ.

Theorema. Regressus causarum & effectuum per lineam
rectam & per circulum est absurdus & impossibilis. *arg. 5.*

p. 1-6

TRACTATIO.

I. IPSA THEOLOGIA: ubi Deus, tanquam *Spiritus*
independens ac infinitus, & hujus universi *caussa* in-
telligens ac liberrima, & humani generis *legislator* ac
judex, consideratur

1. Ratione EXISTENTIÆ: ubi argumenta *Coll. p. 221.*

IV. desumpta a *microcosmo*: quorum desumitur

a) Primum ab *anima humana*, quæ nec ab æterno fuit,
nec a se ipsa, sed a *caussa libera* & intelligente.

b) Secundum a *corpore humano*, quod itidem in re-
gressu

gressu ad majores non est æternum, nec a se ipso, sed a causa efficiente, Deo. *hæc autem dicitur quia physica hæc inter duo*

c/ Tertium a propagatione generis humani, nos remittente ad stemma suum primum, quod nec æternum est, nec a se ipso, sed a causa efficiente Deo.

d/ Quartum a dictamine conscientiae, quod, tanquam lex naturæ insita, nos remittit ad legislatorem, Deum.

p. 8. 9. 10.

A/ a macrocosmo: quorum desumitur

e/ Primum & generale a mundo, tanquam non æterno, sed condito a causa efficiente, Deo.

f/ Secundum, a motu in universo contingenti & aptissimo, nos ad motorem primum, Deum remittente. *non in mundano sed constantissimo, non per se ne*

g/ Tertium a rerum finibus, ex effectu & eventu notis, & ex earum natura ad fines istos obtinendos aprata.

h/ Quartum a mechanico & contingenti mundi ordine, causam ordinantem, intelligentem & liberam, Deum, indicante.

p. 10. 11.

2. Ratione ESSENTIÆ: secundum quam Deus est spiritus independens ac infinitus, sua habens attributa: quæ sunt

Generalia, quæ e notionem summæ perfectionis resultant, v. g. unitas, veritas, bonitas, æternitas, immensitas &c. *Coll p. 224.*

Specialia, seu respectiva, quæ respectum habent ad facultates spiritui proprias, intellectum & voluntatem: ubi

Intellectus est omniscientia, sapientia, prudentia, 226

Voluntatis est libertas, omnipotentia, gratia, justitia & sanctitas. *p. 225*

3. Ratione OPERUM creationis, providentiæ & judicii extremi, in quibus attributa se exserunt.

4. Ratione CULTUS, seu religionis: ubi ratione intellectus Dei agnitio, ratione voluntatis fiducia, reverentia & amor

p. 11. 23.

II. INSUFFICIENTIA AD SALUTEM, posita in erroribus & defectibus dogmaticis, moralibus, & historicis *pag. 242. sequi*

p. 13-15.
Membr.

lib. 4.
p.

ore
do-

mo.
f's
one
f
s.2

h
n
n
a

h
o
ll

ar
s-
a-

hier

ai.

8

M. I. ARTICULUS III.

DE

SCRIPTURA SACRA.

Sedes doctrinae. Ps. XIX. CXIX. Jo. V, 38. 39. 2 Tim. III, 15.16. 17. 1 Petr. I, 13. 25. 2 Petr. I, 19. 20. 21. &c. *lev. XXII. 29. 1. 2.**Definitio.* Scriptura sacra est verbum Dei scriptum, prophetis & apostolis divinitus inspiratum, nos in fidei mysteriis & vitæ præceptis ad salutem erudiens.

TRACTATIO.

- I. DEFINITUM, *Scriptura sacra*, verbo angustior: ubi scribendi initium fecit ipse Deus in decalogi tabulis. Exod. XXXII, 15. 16. c. XXXIV, 1.
- II. NOTATIO GENERIS: *Verbum Dei scriptum*, habens proprietates alias ut *verbum*, seu cum quovis alio verbo communes, alias ut *Dei verbum*, seu singulares. *ut sit enunciativum, assertivum, imperativum, etc.*
- III. CAUSA scripturariæ revelationis IMPELLENS, externa vitæ humanæ circumcisa brevis & traditionis, ante hac consuetudo.
- IV. CAUSSA EFFICIENS, *Deus inspirans* res & rerum ordinem ac verba. 1 Sam. XXIII, 2. Jer. I, 9. 2 Tim. III, 16. 2 Petr. I, 19. 21. conf. Matth. X, 19. 20. *lev. XX. 7. 9.*
- V. AUCTORES SECUNDARII, *prophetae*, latius dicti, nec non *evangelista & apostoli*. *Ep. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.*
- VI. MATERIA, eaque externa, litteræ, voces, librorum canonicorum, ab apocryphis distinctorum, contextus; *interna*, seu res contentæ, *lex & evangelium*: hujus summa est in protevangelio, istius in decalogo.
- VII. FORMA materiæ respondens; eaque externa, lingua Hebræa & Græca; *interna sensus*; qui unius loci tantum est *unicus*, & quidem vel grammaticus, seu litteræ, vel logicus, seu litteralis, cui sæpe subest mysticus. *q. partim in typis, partim in p. 30 - 36.*

VIII.

1. 8. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852.

Verbum non scriptum. Vell per ceptum interna sensatione, quibus
revelationis inspicere dicimus spiritus sanctus. Vell symbolice
per certis signis, partim imaginationis, in somniis sine in-
feris, sine visus ecclesiasticis, partim per sensus externis objectis, e.g.
per aurum et lumen, vel per fontem, vel per angelos, vel
per istum os divinum.

Videtur quod dictiones et impletiones ad actiones debent esse
communes per se et non determinari possent interna causa im-
petiens fuit. Si hoc deinde de.

U. inspiratio probatur 1 ex revelationis divinitate vid. supra.
2 ex locis Scripturae. ipsa inspiratio consistit partim in reve-
latione ignota, partim in impulsu et directione nota sine
errore servanda et intrepide pulchrandi.

exceptis quibusdam chalconicis in Dan. et Ego.

gi non tam per verba. quam pres indicatus ogth: storia dell'innale
expulso.

VIII. DIVISIO in libros V. Hebraice, & N. T. Græco scriptos. Libri V. T. sunt vel historici, vel morales, vel prophetici: N. T. sunt historici, dogmatici, unus propheticus.

IX. FINIS & EFFECTUS, spiritualis ac æterna *salus*. Ps. XIX, 9. Jo. XX, 30. 31. Jac. I, 18. 21. 2 Tim. III, 15. 16. ad quam obtinendam requiritur oratio, meditatio cum lectione & auditione, nec non tentatio, seu praxis.

X. AFFECTIONES Scripturæ sacræ: quæ sunt:

1. *Auctoritas*, eaque vel *motiva* ad assensum, secundum characteres art. 2. datos. 1. Thess. II, 13. vel *normativa* in rebus fidei & vitæ. Ps. CXIX, 24 105. Luc. XVI, 29. opposita magisterio rationis & auctoritati humanæ.
2. *Perfectio*, 2 Tim. III, 15. 16. quæ est vel *partium*, seu librorum ad canonem pertinentium; vel *doctrinæ* ad fidem ac vitam directæ, opposita principio novæ revelationis & ecclesiasticæ traditionis. Ps. XIX, 8. 105. 27.
3. *Perspicuitas*, eaque verborum ac rerum. Ps. XIX, 8. CXIX, 105. præcipue in rebus ad salutem necessariis. In *fidei* vero *mysteriis* sufficit evidentia testimonii.
4. *Efficacia*, non solum *moralis* naturalis, sed etiam supernaturalis Joh. VI, 68. XVII, 20. 2 Tim. III, 15. *Unde* *usus* universalitas resultat. Col. III, 16. pag. 36-40

Epimetrum de *analogia fidei*, quæ est doctrinarum, ad salutis nostræ auctorem, fundamentum, ordinem & consummationem pertinentium, nexus & symmetria: qualis est in *architectura* & *compage* corporis humani, habens usum dogmaticum, elencticum, hermeneuticum, & hemileticum, ut aliquis majore cum habilitate & sine erroris formidine dicere possit. Rom. XII, 6.

MEMBRUM II. DE SALUTIS AUCTORE, DEO.

ARTICULUS I. DE DEI ESSENTIA.

Sedes doctrinae: Hebr. XI, 6. Gen. XVII, 1. Exod. XXXIV,

6. 7. Deut. VI, 4. 5. Jer. XXIII, 23. 24. Ps. CXXXIX. Jo. IV, 24. 1 Cor. II, 6. &c. 1. Tim. II, 17. 2. Tim. I, 17. 1a. 17.

Nomina Dei: quæ sunt

Hebræa, desumpta vel a *Dei essentia*, ut: יהוה אלהים, ^{Exod. III, 14.} יהוה אלהים, ^{ψ. LXXY}

vel ab *ejus attributis*, ut: עליון אלהים, אל, ^{ψ. LXXY}

&c. vel, ab *operibus*, ut: creator, judex &c. ^{Jes. XLIV, 8. Sap. X}

Græca Κόσμος, quo reddi solet nomen יהוה, & Θεός, quod, sine adjuncto alienante positum, soli vero Deo proprium est.

Definitio: Deus est Spiritus independens; & trium quidem hypostasium, Patris, Filii ac Spiritus sancti, rerum omnium causa & rector, ac causarum liberarum judex.

P. 43 - 46

TRACTATIO.

I. INDEPENDENTIA Dei insinuat nomine *Jehova*, & est notio Dei prima Jes. XLI, 4. XLIV, 6. continens notionem causæ primæ & efficientis, ex eaque resultat

1. *Unitas*, Deut. IV, 35. VI, 4. Jo. XVII, 3. 1 Cor. VIII, 6. Eph. IV, 6. cujus usus est in fuga idololatriæ Exod. XX, 2. 3. & in studio τὸ εὖδς Luc. X, 41. 42. Phil. III, 13. Matth. VI, 24.

2. *Infinitas*, habens notionem absolutæ perfectionis, & in se continens ^{ψ. CXLVII, 5.}

a. *Aeternitatem*, Ps. CII, 28. principii, finis & successione expertem, meditandam ex 2 Cor. IV, 17. 18.

b. *Immensitatem*, nullis locorum terminis circumscriptam 1 Reg. VIII, 27. Ps. CXLV, 3.

c. *Omni-*

om
26

7

XY (u.

XY (v.

52

re

10

7

on-

les

chur

c. *Omnipresenciam* Jer. XXIII, 23. 24. Ps. CXXXIX, 7. seqq. quæ usum habet hermeneuticum, pædeticum & paracleticum. Gen. V, 24. VI, 9. XVII, 1.

pag. 46-48

II. SPIRITUALITAS Dei ^(oh. IV, 24) continet simplicitatem, immutabilitatem & vitam, insinuans in spiritu hypostatico facultatem *intellectus & voluntatis liberæ*.

1. *Simplicitas* est, secundum quam Dei attributa ipsa ejus sunt essentia, prædicte meditanda ex Matth. VI, 22. 2 Cor. XI, 3. Eph. VI, 5.

2. *Immutabilitas* est, quæ Deus sibi semper constat, Mal. III, 6. Jac. I, 17. ^{Apoc. 1, 8} abnegationem rerum mutabilium commendans, 1 Cor. VII, 30. 31.

3. *Vita* Dei est principium omnis operationis, secundum quam Deus est auctor omnis vitæ, naturalis, spiritualis, æternæ Joh. I, 4. 1 Tim. VI, 17. ^{(oh. V, 26. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1198. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1268. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1288. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1298. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 1304. 1305. 1306. 1307. 1308. 1309. 1310. 1311. 1312. 1313. 1314. 1315. 1316. 1317. 1318. 1319. 1320. 1321. 1322. 1323. 1324. 1325. 1326. 1327. 1328. 1329. 1330. 1331. 1332. 1333. 1334. 1335. 1336. 1337. 1338. 1339. 1340. 1341. 1342. 1343. 1344. 1345. 1346. 1347. 1348. 1349. 1350. 1351. 1352. 1353. 1354. 1355. 1356. 1357. 1358. 1359. 1360. 1361. 1362. 1363. 1364. 1365. 1366. 1367. 1368. 1369. 1370. 1371. 1372. 1373. 1374. 1375. 1376. 1377. 1378. 1379. 1380. 1381. 1382. 1383. 1384. 1385. 1386. 1387. 1388. 1389. 1390. 1391. 1392. 1393. 1394. 1395. 1396. 1397. 1398. 1399. 1400. 1401. 1402. 1403. 1404. 1405. 1406. 1407. 1408. 1409. 1410. 1411. 1412. 1413. 1414. 1415. 1416. 1417. 1418. 1419. 1420. 1421. 1422. 1423. 1424. 1425. 1426. 1427. 1428. 1429. 1430. 1431. 1432. 1433. 1434. 1435. 1436. 1437. 1438. 1439. 1440. 1441. 1442. 1443. 1444. 1445. 1446. 1447. 1448. 1449. 1450. 1451. 1452. 1453. 1454. 1455. 1456. 1457. 1458. 1459. 1460. 1461. 1462. 1463. 1464. 1465. 1466. 1467. 1468. 1469. 1470. 1471. 1472. 1473. 1474. 1475. 1476. 1477. 1478. 1479. 1480. 1481. 1482. 1483. 1484. 1485. 1486. 1487. 1488. 1489. 1490. 1491. 1492. 1493. 1494. 1495. 1496. 1497. 1498. 1499. 1500. 1501. 1502. 1503. 1504. 1505. 1506. 1507. 1508. 1509. 1510. 1511. 1512. 1513. 1514. 1515. 1516. 1517. 1518. 1519. 1520. 1521. 1522. 1523. 1524. 1525. 1526. 1527. 1528. 1529. 1530. 1531. 1532. 1533. 1534. 1535. 1536. 1537. 1538. 1539. 1540. 1541. 1542. 1543. 1544. 1545. 1546. 1547. 1548. 1549. 1550. 1551. 1552. 1553. 1554. 1555. 1556. 1557. 1558. 1559. 1560. 1561. 1562. 1563. 1564. 1565. 1566. 1567. 1568. 1569. 1570. 1571. 1572. 1573. 1574. 1575. 1576. 1577. 1578. 1579. 1580. 1581. 1582. 1583. 1584. 1585. 1586. 1587. 1588. 1589. 1590. 1591. 1592. 1593. 1594. 1595. 1596. 1597. 1598. 1599. 1600. 1601. 1602. 1603. 1604. 1605. 1606. 1607. 1608. 1609. 1610. 1611. 1612. 1613. 1614. 1615. 1616. 1617. 1618. 1619. 1620. 1621. 1622. 1623. 1624. 1625. 1626. 1627. 1628. 1629. 1630. 1631. 1632. 1633. 1634. 1635. 1636. 1637. 1638. 1639. 1640. 1641. 1642. 1643. 1644. 1645. 1646. 1647. 1648. 1649. 1650. 1651. 1652. 1653. 1654. 1655. 1656. 1657. 1658. 1659. 1660. 1661. 1662. 1663. 1664. 1665. 1666. 1667. 1668. 1669. 1670. 1671. 1672. 1673. 1674. 1675. 1676. 1677. 1678. 1679. 1680. 1681. 1682. 1683. 1684. 1685. 1686. 1687. 1688. 1689. 1690. 1691. 1692. 1693. 1694. 1695. 1696. 1697. 1698. 1699. 1700. 1701. 1702. 1703. 1704. 1705. 1706. 1707. 1708. 1709. 1710. 1711. 1712. 1713. 1714. 1715. 1716. 1717. 1718. 1719. 1720. 1721. 1722. 1723. 1724. 1725. 1726. 1727. 1728. 1729. 1730. 1731. 1732. 1733. 1734. 1735. 1736. 1737. 1738. 1739. 1740. 1741. 1742. 1743. 1744. 1745. 1746. 1747. 1748. 1749. 1750. 1751. 1752. 1753. 1754. 1755. 1756. 1757. 1758. 1759. 1760. 1761. 1762. 1763. 1764. 1765. 1766. 1767. 1768. 1769. 1770. 1771. 1772. 1773. 1774. 1775. 1776. 1777. 1778. 1779. 1780. 1781. 1782. 1783. 1784. 1785. 1786. 1787. 1788. 1789. 1790. 1791. 1792. 1793. 1794. 1795. 1796. 1797. 1798. 1799. 1800. 1801. 1802. 1803. 1804. 1805. 1806. 1807. 1808. 1809. 1810. 1811. 1812. 1813. 1814. 1815. 1816. 1817. 1818. 1819. 1820. 1821. 1822. 1823. 1824. 1825. 1826. 1827. 1828. 1829. 1830. 1831. 1832. 1833. 1834. 1835. 1836. 1837. 1838. 1839. 1840. 1841. 1842. 1843. 1844. 1845. 1846. 1847. 1848. 1849. 1850. 1851. 1852. 1853. 1854. 1855. 1856. 1857. 1858. 1859. 1860. 1861. 1862. 1863. 1864. 1865. 1866. 1867. 1868. 1869. 1870. 1871. 1872. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1879. 1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145. 2146. 2147. 2148. 2149. 2150. 2151. 2152. 2153. 2154. 2155. 2156. 2157. 2}

IV. VOLUNTAS Dei, quæ se habet per modum potentiae, tendentis in bonum & averfantis malum, pro diversitate respectuum est

1. vel *naturalis*, qua Deus vult, quod non potest non velleⁿ; vel *libera*, qua vult, quod salva natura sua etiam posset non velle^o. *ψ c xv. 3.*
2. vel *absoluta*, quæ Deus aliquid vult sine ulla conditione^o; vel *ordinata*, qua Deus aliquid vult cum conditione, ad certum mediorum ordinem restricta. *1 Tim. II, 4.*
3. vel *antecedens*, qua Deus aliquid vult generatim subposita quasi regula applicabili *Marc. XVI, 16.* vel *consequens*, qua Deus aliquid vult in ordine regulæ istius jam applicatæ. e.g. *quasi naturalis credentibus*. *p. 53. 54*

V. VOLUNTAS Dei distinguitur in *naturalem* & *liberam*, in *absolutam* & *ordinatam*, in *antecedentem* & *consequentem*: ad voluntatem pertinent *amor*, *justitia*, & *potentia*.

1. *Amor*, qui, tanquam evangelii principium, vocatur respectu *loh. iv. 5. 6.*

lapsus & restitutionis, *gratia Rom. XI. 6.*

miseriæ humanæ, *miser cordia Eccl. xxxv.*

effectus, *benignitas* & *beneficentia*, excitans in nobis amorem reverentiæ, obedientiæ & amicitiae.

2. *Justitia*, etiam sanctitatis nomine appellata, & *veracitatem* continens, tanquam legis principium, est legislatrix & vitæ directrix, atque respectu malorum *vindicativa* *Pl. II, 11. 12.* respectu bonorum *remuneratoria*. *Rom. II, 5. seqq. 2 Thess. I, 5. seqq.*

Not. Gratiae ac justitiae *temperamentum* constituit salutis *fundamentum ac ordinem.*

3. *Potentia*, gratiae ac justitiae executioni inserviens & voluntati respondens, est vel *absoluta*, praecipue in miraculis conspicua, vel *ordinata*, ad certum in agendo ordinem relata. *Act. vii.* *p. 55. 56*

M. II.

M. II. ARTICULUS II.

DE

MYSTERIO S. TRINITATIS.

SECTIO I.

DE MYSTERIO TRINITATIS GENERATIM.

I. *Essentia* divina est natura simplicissime una & tribus personis communis.

II. *Persona*, Græce ὑπόστασις, est substantia intelligens, libera, incommunicabilis, suis se *characteribus personalibus* manifestans, Pater, Filius ac Spiritus Sanctus.

III. *Opera* harum personarum *interna*, in characteribus istis posita, sunt incommunicabilia, *externa* communia, salva aliqua *ιδιοπραγμῆς*.

IV. *Persona* PATRIS est prima ordine & æternus divinitatis fons: ejus

Divinitas probatione non eget:

Character hypostaticus: qui respectu Filii est *generatio* activa Pf. II, 7. Mich. V, 2. Prov. VIII, 22 24. & *missio* in tempore Jo. III, 16. 17. respectu Spiritus Sancti *spiratio*, insequente *missione*.

Opus characteristicum, *creatio* & *conservatio*.

V. *Persona* FILII; quæ secunda ratione ordinis: ejus *Divinitas*, seorsum probata.

Character hypostaticus, *nativitas* æterna & *spiratio* Spiritus Sancti activa, cum *missione* in tempore.

Opus characteristicum, *redemptio* generis humani.

VI. *Persona* ordine tertia SPIRITUS SANCTI, non ab *essentia*, sed a modo *subsistentiæ* personalis sic dicti: ejus

Divinitas seorsum probata.

Character hypostaticus, *processio* a P. & F. Jo. XV, 26. Gal. IV, 6.

Opus characteristicum, *sanctificatio*, 2 Thess. II, 13. unde *Sancti*, quasi *sanctificatoris*, nomen habet.

pag. 59-62

SECTIO

SECTIO II.

DE MYSTERIO S. TRINITATIS IN V. T.

- I. Hic primum notanda sunt loca de personarum *pluralitate*, ut: Gen. I, 26. III, 22. XI, 7. XX, 13. XXXV, 7. Jos. XXIV, 19. 2 Sam. VII, 23. Jes. VI, 8. Dan. VII, 22. 25. 27. &c.
- II. Deinde ea de hypostasium, Patris & Filii, dualitate, ut Gen. XIX, 24. Exod. XXIV, 1. XXXIII, 19. Ps. II, 7. 12. XLV, 7. 8. CX, 1. Prov. VIII, 22. &c.
- III. Loca de *Angelo Jehovah*, h. e. itidem de Patre & Filio, ut: Gen. XVI, 7. seqq. XVIII, 1. seqq. XXI, 17. seqq. XXII, 11. seqq. XXVII, 11. XXXII, 25. seqq. XLVIII, 15. 16. Exod. III, 2. seqq. XXIII, 20. 21. 23. &c.
- IV. Loca dualitatis de *Spiritu Dei*, aut Domini, ut: Gen. I, 2. VI, 3. XLI, 38. Exod. XXXI, 3. XXXV, 31. Num. XI, 25. seqq. XIV, 24. XXIV, 2. XXVII, 18. Job. XXXIII, 4. Jud. III, 10. &c.
- V. Loca XXIV. de ipso ternario hypostasium numero, ut: Ps. XXXIII, 6. Jes. IV, 2. seqq. XI, 2. XXXII, 1. seqq. XL, 1. seqq. XLII, 1. seqq. XLVIII, 16. LXI, 1. seqq.

p. 62 - 65

SECTIO III.

DE MYSTERIO S. TRINITATIS IN N. T.

- I. Loca XI. Matthæi & Lucæ: Matth. I, 20. III, 16. 17. X, 20. XII, 16. 18. Luc. I, 15. 16. IV, 18. &c.
- II. Loca XIII. Joannis & Lucæ in Act. Jo. III, 5. 6. 35. XIV, 16. 17. 26. XV, 26. Act. I, 2. 3. 4. 5. 6. 8. II, 32. 33. &c.
- III. Loca XXI. Pauli, ut: Rom. VIII, 1. 2. 3. 9. 11. XIV, 17. 18. XV, 16. 30. 1 Cor. VI, 11. XII, 3. 2 Cor. I, 21. 22. &c.
- IV. Loca VI. reliquarum epistolarum & Apoc. ut: 1 Pet. I, 2. IV, 14. 1 Jo. IV, 13. 14. V, 7. Jud. v. 20. 21. Apoc. I, 4. 5. &c.

CONSECTARIUM.

Mysterium sacrosanctæ Trinitatis est dogma in V. ac N. T. quam luculentissime & frequentissime traditum, & creditu ad salutem necessarium.

p. 65 - 66.

M. II.

M. II. ARTICULUS III.

DE

DIVINITATE FILII DEI AC SPIRITUS
SANCTI.

SECTIO I.

DE DIVINITATE FILII DEI EV. T.

Prima argumentorum classis est in locis de *myst. Trinit.*

Secunda in locis de *Angelo Domini* ἀγγέλῳ.

Tertia in locis pentateuchi Gen. III, 15. XII, 2. de Deo Abrahami, Isaaci, Jacobi. Exod. III. - XII. de Deo Israelitarum ductore. XIII. seqq. de habitatore columnæ nubis & ignis. XIX. XX. de legislatore, &c.

Quarta in Psalmis II. XIV. XLV. XLVII. XLVIII. &c.

Quinta in Prophetiis. Jesaïæ c. II, 10. seqq. VIII, 13. 14. IX, 15. XI, 1. seqq. XIII, 9. 13. XIX, 18. seqq. &c.

Sexta, inter alia in locis Jer. XXIII, 5. 6. XXXIII, 15. 16. & in locis aliorum prophetarum.

p. 61 - 71

SECTIO II.

DE DIVINITATE J. C. EN. T.

Prima classis hic itidem est in locis de *myst. Trin.*

Secunda in locis expressi *Dei* nominis. Jo. I, 1. XX, 28.

Act. XX, 28. Rom. IX, 5. 1 Tim. III, 16. Tit. II, 13. 1 Jo. V, 20.

Tertia in locis circiter quingentis, ubi Christus vocatur *Kôgus, Dominus, Jehova.*

Quarta in locis amplius centum, ubi vocatur *Filius Dei*, singulari cum emphasi.

Quinta in locis rei ipsius descriptionem habentibus, ut: Jo. XIV, 9. seqq. Col. II, 9. Hebr. I, 3. &c.

Sexta, in locis de attributis divinis Jo. XVII, 5. Col. I, 16. 17. Hebr. IX, 14. Apoc. I, 8. II. &c.

Septima in locis operum divinarum Jo. I, 3. V, 17. &c.

Octava in locis de cultu mere divino Jo. V, 23. Hebr. I, 6. cujus nervus est in fide nobis in Christum summo commendata opere.

p. 71 - 73.

SECTIO

SECTIO III.

DE SPIRITUS SANCTI DIVINITATE ET PERSONALITATE.

DIVINITAS Spiritus sancti: quam demonstrant.

1. Loca de *mysterio Trin.* in utroque Testamento.
2. Loca de nomine *Dei* expresso Aët. V, 3. 4. 9. 1 Cor. III, 16. VI, 19. XII, 4. 5. 6. II &c.
3. Loca de *attributis* divinis Aët. XIII, 2. XX, 28. 1 Cor. XII, II. Pf. CXXXIX, 7.
4. Loca de *operibus* divinis Luc. I, 4. seqq. 67. seqq. II, 26. seqq. Aët. I, 16. 1 Petr. I, II. &c.
5. Loca de *cultu* divino, de quo constat e formula baptismi, & ex in habitatione Spiritus Sancti 1 Cor. III, 16. seqq.

P. 73-74

PERSONALITAS Spiritus sancti: quam adversus Socinianos probant

1. Nomina *divinitatis* personalia, Jehova, Deus, Dominus.
2. Loca de *Trinitate*, in quibus Spiritus Sancti persona personæ Patris & Filii, ut tertia, jungitur.
3. Locus de *apparitione* in baptismo Christi Matth III, 16.
4. Loca de *attributis* mere divinis.
5. Loca de *operibus* personalibus.
6. Loca de *genere masculino* Spiritui Sancto tributo Jo. XIV, 16. XV, 26. XVI, 17. ubi *alius* vocatur *paracletus*.
7. Locus de *numero testium* personalium ternario Jo. V, 7.

P. 74-76

AXIOMA.

Dogma de mysterio Trinitatis ad salutis fundamentum & ordinem pertinet.

MEM.

MEMBRUM III.

DE
DEI OPERIBUS.

ARTICULUS I.

DE
CREATIONE.

Sedes doctrinae. Gen. I. II. Psalm CIV. Jes. XL, 12. 26. 28.

Hebr. XI, 3. Apoc. IV, 11.

Definitio: creatio est actio Dei, qua is res creatas omnes sex dierum intervallo libere, omnipotenter, & sapientissime in suam gloriam produxit.

TRACTATIO.

I. CREATOR, solus Deus, Pater I Cor. VIII, 6. Filius Jo I, 3. 10. Spiritus Sanctus Gen. I, 2. Ps. XXXIII, 6.

II. RES CREATÆ INVISIBILES, Angeli, ut probabile est, statim sub initium creati; ubi

1. *Nomen*, quod אַלְלֹהִים & Græce ἄγγελος habent a suo legationis officio.

2. *Natura* mere spiritualis & hypostatica Ps. CIV, 4.

3. *Præstantia* status originalis magna, sed tamen limitata. I Pet. I, 12.

4. *Numerus* maximus Ps. LXVIII, 18. Dan. VII, 10.

5. *Ordines* diversi, sed nobis plane ignoti. Eph. I, 21. Col. I, 16.

6. *Officium* λειτουργικόν respectu Dei Ps. CIII, 20. 21. Matth. I, 20. & hominum, præcipue piorum I Reg. VI, 16. 17. Ps. XXXIV, 8. &c.

7. *Proprietas ministerialis* in assumptione corporum παρὰσάτιν, conjuncta cum humana loquela Gen. XVIII, 1. seqq.

8. *Distinctio* in bonos, qui in statu integritatis confirmati sunt; & malos, seu defectores.

9. *Dominus angelorum*, Jesus Christus, angelus ἀγγελος, cum creatis non confundendus. Hebr. I, 6.

p. 76. 81

III. Res

b

III. RES CREATÆ VISIBILES, seu hoc universum materiale, in cujus creatione notanda sunt hæc tria, *modus, rerum ordo, earum finis.*

IV. MODUS consistit in productione omnipotentis, primum ex nihilo, deinde e materia per se inhabili. Ejus analogon est in *Σαυματῆγγία*; utpote quæ opus creationis egregie illustrat.

V. ORDO creationis fuit *architectonicus* in progressu a simplicibus ad composita; ubi notanda sunt: materia prima, ejus digestio, digestæ exornatio, & totius operis *complementum cum sabbatismo.*

1. *Materia prima*, speciatim ad hæc inferiora relata, fuit *aqua limosa*. Gen. I, 2. cui à *Spiritu* creatore indita est vis seminalis, activa ac plastica, adjuncta luce ignea, tanquam principio organico.

2. *Materiæ digestio*, facta est in diversa mundi corpora, raritatis & densitatis gradu inter se valde differentia, quæ sunt: *aer & æther* in expanso, & *aqua ac terra.*

3. *Materiæ digestæ exornatio*, ubi ab æthere progressus factus est ad aerem, & ab hoc ad aquas & tellurem Genes. I, 14. 25.

4. *Complementum* in productione *hominis*: ejus not. a. excellentia: b. diversitas sexus: c. status integritatis: d. locus, paradisus: ubi consequens: sabbatismus, non carens mysterio, & omnino jam tum in ecclesia patriarchali observatus.

VI. FINIS, sapientiæ, potentiæ ac bonitatis divinæ demonstratio. Ps. XIX, I. CIV, I seqq.

VII. USUS didascalicus, elencticus, epanorthoticus, pædenticus & paracleticus.

p. 81 - 89

M. III.

M. III. ARTICULUS II.

DE

IMAGINE DEI.

Sedes doctrinae : Gen. I, 26. 2 Cor. III, 18. Eph. IV, 24.
Col. III, 10.

Definitio : Imago Dei erat conformitas cum Deo naturalis, posita primario in dotibus facultatum animæ, sapientia ac iustitia; secundario in ipsa animæ natura, corporis immortalitate, & in dominio in creaturas.

TRACTATIO.

- I. AUCTOR, Deus trinus Gen. I, 26. III, 22.
- II. FORMA, conformitas cum Deo; non essentialis, nec generalior; sed accidentalis, limitata, specialis & simillima.
- III. PROPRIETAS, quod imago fuit *naturalis*; non quidem constitutive, nec coniective; sed subjective, per se & transitive.
- IV. DOTES PRIMARIÆ, in intellectu sapientia, in libera voluntate iustitia originalis, cum inde resultante iusto appetitus sensitivi & corporis regimine.
- V. DOTES SECUNDARIÆ erant
 1. Ipsa *hominis*, præcipue animæ, *essentia* spiritualis & libera, cum facultatibus intellectus & voluntatis. Gen. IX, 6. Jac. III, 9.
 2. Corporis *immortalitas* Gen. II, 17. III, 3 Rom. V, 12, adeo, ut homo potuisset *non mori*, quemadmodum potuisset non peccare.
 3. *Domini* in creaturas inferiores, positum non solum in jure ac potestate, sed etiam in facultate imperandi: cum adjuncto *habitationis* in paradiso.
- VI. FINIS & EFFECTUS, status hominis beatus in communione cum Deo 1 Cor. VI, 17. secundum Dei intentionem ad posteros propagandus.

p. 89-96

b 2

M. III.

M. III. ARTICULUS III.

DE

DEI PROVIDENTIA.

Sedes doctrinae: Pl. CIV, 4. seqq. CXXXVI. Matth. VI, 26-33. X, 29. 30. 31. Jo. V, 17. Act. XIV, 17. XVII, 26 seqq. *in ym eiboy waboy uo*

Definitio. Providentia est actus Dei trinus, quo is res omnes ac singulas, speciatim humanum genus, conservat ac sapientissime gubernat.

TRACTATIO.

I. CAUSSA EFFICIENS, Deus trinus, Pater Matth. VI, 26. 32. Filius Col. I, 17. Hebr. I, 3. Spiritus Sanctus Act. XIII, 2. I Cor. XII, 11. I Cor. XII, 11.

II. OBJECTUM providentiæ divinæ

Generale, omnia, etiam minima, in quibus Deus est maximus.

Speciale, genus humanum in Christo dilectum ac re-stituendum. Matth. V, 45.

Specialissimum, fideles, conjunctim & singulatim.

III. SUPPOSITUM, omniscientia & præscientia ratione intellectus, & $\pi\epsilon\phi\acute{o}\sigma\epsilon\iota\varsigma$ ratione voluntatis, Dei.

IV. FORMA, perpetuus actus conservationis & gubernationis cum universali concursu. Gubernationis vero species sunt:

Permissio posita in suspensione potentiae absolutæ ab impediendo. Cujus suspensionis ratio est in libero hominis arbitrio.

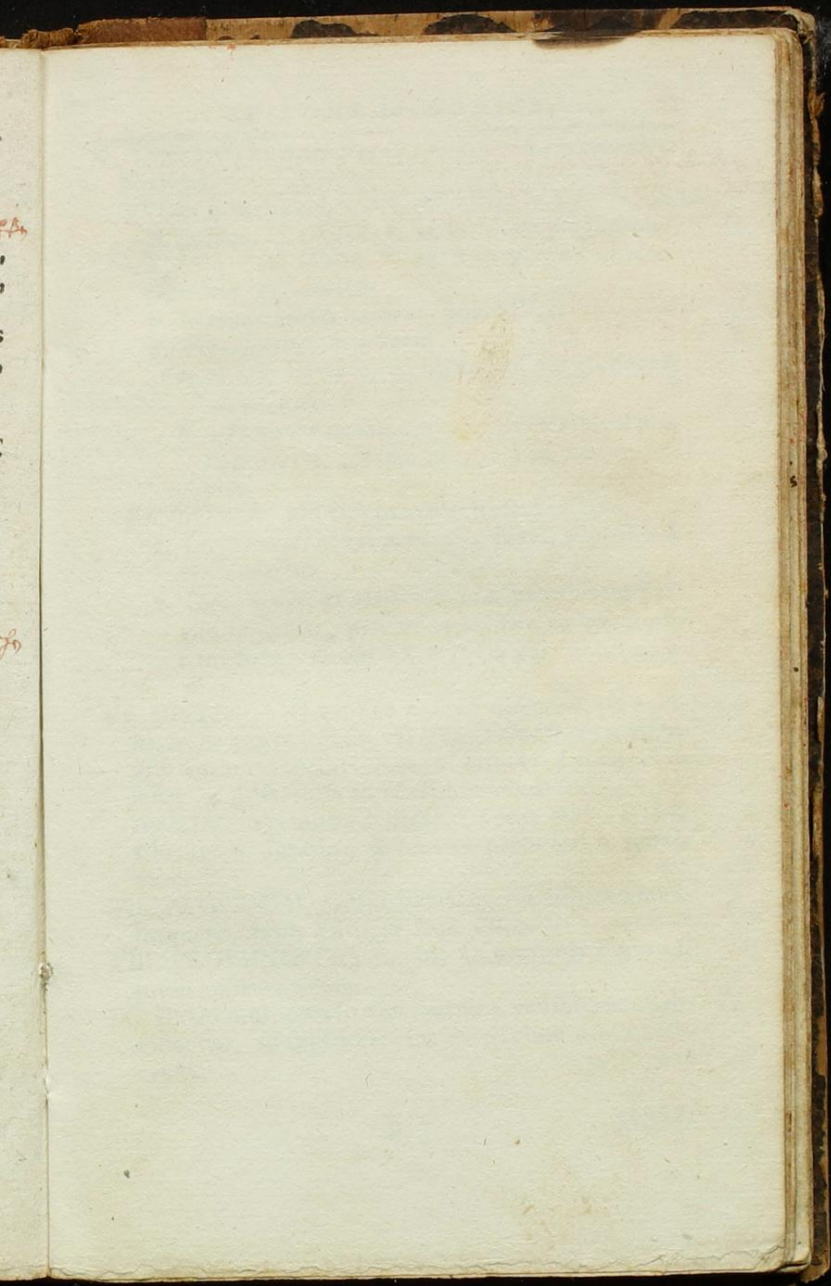
Impeditio, qua Deus actiones creaturarum ita constringit, ut efficere non possint, quod alias effecturæ essent.

Directio, qua Deus actiones creaturarum ad certum finem dirigit.

Determinatio, qua Deus actionibus & passionibus creaturarum ita intercedit, ut iis certos terminos constituat.

p. 96 - 101

V. DI-

x in dandert dertien duizend duizend duizend duizend
x dandert dertien duizend duizend duizend duizend
x dandert dertien duizend duizend duizend duizend

V. **DISTINCTIO**, petita ab objecto, *vita & actionibus* hominis.

VITA: quæ providentiæ Dei subiacet in *ingressu* Job. *Sancti*
Sancti X, 38. seqq. Pf. CXXIX, 14. 15. 16. in *progressu* Genes.

Sancti XLVIII, 15. 16. Matth. VI, 25. & in *egressu*: ubi *vita*
terminus consideratur

1. ut *constitutus & naturalis* Job, XIV, 5. *Sancti*
2. ut *mutabilis*: & quidem *Sancti*
 - a. ab ipso homine, per incuriam, aut afortiam &
αὐτοχρησίων.
 - b. a Deo, vitæ terminum vel præcidente, vel pro-
 rogante; & quidem partim piis, partim im-
 piis.

ACTIONES: ubi Dei providentia ita versatur

1. Circa *bonas*, ut eas præcipiat, juvet, adprobet &
 remuneretur.
2. Circa *malas*, ut earum *ἀνομιὰν* prohibitam par-
 tim impediatur, partim permissam in bonum fini-
 nem dirigat Genes. XX, 6. L, 20. partim iuste pu-
 niat.

VI. **DISTINCTIO** a modo petita: ubi ea est vel *ordi-*
naria, de qua hætenus, vel *extraordinaria* in *miracu-*
lis: eorum 1. principium. 2. forma: 3. locus, seu
 sedes: 4. differentia ab effectibus admirandis: 5. pe-
 riodi tres præcipuæ; scilicet tempore Moysis, Eliæ &
 Christi: 6. duratio: 7. finis ex parte Dei & homi-
 num.

VII. **PROPRIUM**, causis liberis agendi libertatem re-
 linquere. Matth. XXIII, 37. Luc. VII, 30. *Sancti*

VIII. **PROFUNDITAS** summa in plurimis supra ca-
 ptum nostrum posita.

IX. **USUS** multiplex in observatione vestigiorum pro-
 videntie, ad cuiuslibet vitæ curriculum debite refe-
 renda.

p. 101 - 108

MEMBRUM IV.

DE

SALUTIS JACTURA ET STATU
PECCATI.

ARTICULUS I.

DE LAPSU PROTOPLASTORUM.

Sedes doctrinae: Gen. III. Rom. V, 12. seqq. 2 Cor. XI, 2. 3.
1 Tim II, 13. 14.

Definitio: Peccatum protoplastorum fuit actio, contra legem Dei ex instinctu satanae ita commissum, ut, violato Dei foedere, imago Dei amissa sit, & peccatum cum morte in locum ejus successerit.

TRACTATIO.

- I. ANTECEDENS, *angelorum defectio*; ejus
 1. *Tempus*, quod cum deficientium numero incertum est.
 2. *Causa efficiens*, abusus liberi arbitrii.
 3. *Modus*, factus ductu alicujus principis inter angelos Matth. XXV, 41. Apoc. XII, 7. 8.
 4. *Malignitas naturae* defectione contracta, quae summa, testibus nominibus & operibus.
 5. *Scientia*, malitiae subserviens, non exigua, sed cum tremore conjuncta Jac. II, 19.
 6. *Futurum judicium*, ab ipsis diabolis praevisum. Matth. VIII, 29. XXV, 41. p. 109 - 113
- II. IPSE LAPsus: ejus
 1. *Causa negative*, nequaquam Deus Gen. II, 17. III, 3. 9. seqq. Ps. V, 5. 6. 7. Jac. I, 13. 14.
 2. *Causa positive*, quae fuit
Satanas, sine serpentis organo, metaphorice serpentis nomine vocatus.
Voluntas hominis, libertate abusa.

3. Mo-

3. *Modus, & quidem*

Tentationis, quæ fuit astuta, sophistica & impudentissima 2 Cor. XI, 2. 14.

- a. per aggressionem Evæ.
- b. per negationem interdicti.
- c. per negationem eventus de morte.
- d. per affirmationem eventus contrarii.

Defectionis: ubi quatuor gradus:

Primus in ἀπιστία Gen. III, 4. 5.

Secundus in prava cupiditate.

Tertius in consensu pleniore.

Quartus in ipso actu externo. ibid.

- 4. *Modi* hujus *vindicæ* ab objectionibus, præcipue ea, quod lex de prohibito fructu arboris videatur esse res levicula. p. 113 - 118

III. *CONSEQUENS*: & quidem

- 1. *Ex parte* protoplastorum: ubi

Jactura imaginis divinæ, conjuncta cum morte spirituali, tanquam principio & radice mortis corporalis ac æternæ, omniumque adversorum.

Signa hujus jacturæ, prodita in pudore, velatione, metu, fuga, occultatione inepta, & excusatione frivola; subsequente tamen poenitentia.

Adjunctum in consecuto statu deteriori rerum inferiorum Rom. VIII, 20.

- 2. *Ex parte posterorum*, malum culpæ & pænæ ac damni, nec non debiti *transductio hereditaria*: quia Adamus considerandus est non solum ut *naturale*, sed etiam ut *fæderale* generis humani caput.

- 3. *Ex parte Dei*, qui partim egit justum judicem, partim etiam salvatorem. p. 118 - 122

DE
STATU PECCATI.

SECTIO I.

DE PECCATO IN GENERE.

Definitio: Peccatum est *ἀνομία*, seu aberratio a lege Dei, cum ea pugnans, & ex inhærente labe ejusmodi culpam inferens, quæ sub reatu ad pœnam ducit.

TRACTATIO.

- I. NORMA peccatum dijudicandi est *lex moralis*, ratione *sensus* sui *intensive* & *extensive* considerata. Deut. VI, 5. Matth. XXII, 37. seqq. Nulla itaque *actio* *indifferens* homini relinquitur.
- II. IPSA ABERRATIO, quæ in sensu
Privativo est ejusmodi *discessio* a Deo, summo bono, quo homo summo malo profundissime immergitur. Hebr. III, 12.
Positivo est ejusmodi *ἀνομία*, quæ *ἀντινομία*, tanquam crimen rebellionis, continet. Rom. VIII, 7. Act. VII, 51.
- III. MALUM peccati duplex, unum *lævis*, seu damni inhærentis & simul *debiti* contracti, alterum *culpæ*, reatu suo ad pœnam ducentis. Rom. III, 19. V, 12. seqq. Quod duplex malum recte notatum docet, cur in redemptione opus fuerit *obedientia* Christi *activa* & *passiva*, & quanta sit necessitas *gratiæ medicinalis* & *forensis*.
- IV. CONSEQUENS duplicati istius mali est pœna, eaque non solum *damni*, sed etiam *sensus*, Rom. V, 16.
- V. PRINCIPIUM pœnam inferens, *justitia* Dei *vindex*, probata: 1. e natura peccati: 2. e natura Dei: 3. e proprietate legis divinæ: 4. e multis exemplis: 5. e re sacrificali V. T.: 6. e conscientiæ dictamine: 7. e more omnium gentium religioso, etsi aberrante: 8. e redemptionis necessitate.

p. 122 - 132

SE-

SECTIO II.

DE PECCATO ORIGINIS.

Sedes doct. Gen. VI, 5. VIII, 21. Job. XIV, 4. Ps. LI, 7. Jo. III, 6. Rom. V, 12. seqq. Eph. II, 3. &c.

Definitio: Peccatum originale est habitualis totius naturæ humanæ corruptio, posita in imaginis divinæ privatione & in prava concupiscentia.

TRACTATIO.

- I. SEDES P. O. quæ est in anima: id quod e natura peccati & animæ liquet. *experientia & Arg.*
- II. ORIGO, quam habet a protoplastis, in omnes posteros traductam. Rom. V, 12. Eph. II, 3.
- III. FORMA, quam constituit *mors* spiritualis, in qua *Privatio* omnis boni Rom. III, 9 10. seqq. 23. 1 Cor II, 14. *Positio* omnis mali. Rom. VIII, 7. Jac. I, 14. 15.
- IV. UNIVERSALITAS, teste scriptura & experientia Rom. III, 19. V, 12. seqq.
- V. PROPRIUM, *dominatus*, se per peccata *actualia* exferens Jo. VIII, 34. Rom. VI, 12. 16. 20. 2 Pet. II, 19. 20. 21.
- VI. STATUS, ante conversionem e dominatu isto resultans, *Epicureismi*, seu securitatis carnalis, & *Pharisaismi*, seu servitutis.
Status Epicurei proprium est, esse sine lego, sive ἀνομον & αὐτόνομον, & libertatem in licentiam vertere. Gal. V, 13. 1 Pet. II, 16. 2 Pet. II, 19. Jud. v. 4.
Status Pharisaici, seu servitutis & hypocriseos, proprium est, peccatum quidem certo gradu agnoscere, sed adhuc sub iugo ejus, atque ita etiam sub legis coactione & fulmine, hære. Rom. VII, 8. 9 10. seqq.
- VII. CONSEQUENS, *pæna* æternæ mortis Jo. III, 5. 6. Rom. III, 19. V, 12.
- VIII. USUS multiplex, inprimis *elencticus* adversus Pelagianos, Pontificios, Socinianos & Christianos profane securos.

X. CONFESSIO SYMBOLICA A. C. art. II. p. 132-142

SECTIO III.
DE PECCATIS ACTUALIBUS.

Sedes doctrinae: Gen. IV, 7. Matth. VII, 17. seqq. XII, 35.
36. XV, 18. 19. Rom. VI, 12. seqq. VIII, 12. 13. 2 Cor.
VII, 1. &c.

Definitio. Peccatum actuale est actio, pugnans cum lege Dei.

TRACTATIO.

- I. LATITUDO P. A. quæ summa est in sensu extensivo & intensivo, ad interiora & exteriora relata. *179. 3. Subjuncti*
- II. CAUSSA, ipse homo, diabolus & pravum mundi schema: unde *tentatio ad malum* triplex.
- III. GENERA, quæ diversa, pro diversitate respectuum:
 1. Ratione legis mala prohibentis & bona præcipientis, peccata sunt vel *commissionis*, vel *omissionis* Matth. XXVI, 18. seqq. 41. seqq. Jac. IV, 17.
 2. Ratione *objecti*, ea committuntur vel adversus Deum & priorem legis tabulam, vel adversus nos ipsos ac alios & posteriorem tabulam.
 3. Ratione *affectus dominantis* peccata sunt vel *voluptatis*, vel *ambitionis*, vel *avaritiæ*.
 4. Ratione *modi* & principii peccata sunt vel *voluntaria*, seu proæretica, vel *involuntaria*, orta vel ex ignorantia, vel ex infirmitate & præcipitentia.
 5. Ratione *consequentis* peccata sunt vel *mortifera* Rom. VIII, 13. 1 Tim. I, 19. cum operibus mortuis & mortem continuantibus non confundenda Hebr. IX, 14. vel *venialia*, a retenta venia, seu Dei gratia, ita dicta, sed nequaquam extenuanda.
 6. Ratione *actus formalis* & *moralis* peccata sunt vel *propria*, vel *aliena*, sed participata. 1 Tim. V, 22. & quidem modo vel exstantiori, vel subtiliori talia.
 7. Ratione *gravitatis* peccata sunt vel *clamantia*, vel *non clamantia*. De istis vide Gen. IV, 10. XVIII, 20. Exod. III, 7. XXII, 23. Jac. V, 4.

P 143-150

IV.

IV. GRADUUM DIVERSITAS: ubi a motibus primis per 12 gradus fit progressus ad peccatum in Spiritum Sanctum,

V. GRADUS SUMMUS, peccatum in Spiritum Sanctum:

ubi. 1) *motus primi* 2) *invaleſcentes* 3) *conſeſſus* 4) *propoſitum*

1. *Sedes doctrinae*: Matth. XII, 24. 31. 32. Marc. III, 22.

28. 29. 30. 1 Jo. V, 16 &c.

2. *Occaſio*, quæ Chriſto data de peccato hoc agendi.

3. *Senſus* dictorum Chriſti.

4. *Objectum*, officium Spiritus Sancti.

5. *Homo peccans*, nec ex ignorantia, nec ex imbecillitate, ſed contra conſcientiam & proæretica malignitate.

6. *Forma*, hoſtilis officii Spiritus Sancti impugnatio & impeditio, uti in ſe ipſo, ſic etiam in aliis.

7. *Character peccantium*, nullam ab impugnatis apologiam admittere, & iniquitati ſuæ immorari & immori.

8. *Proprium*, irremiſſibilitas, orta e gravitate & perſeverantia.

9. *Cautio* a ſpeciali ad certas perſonas applicatione.

10. *Differentia* a peccato adverſus *Filiū hominis*, quod ſit vel ex ignorantia ratione intellectus 1 Tim. I, 13. vel ex imbecillitate ratione voluntatis Luc. XXII, 57 ſeqq.

VI. CONSEQUENS, *induratio*: ubi

1. *Cauſſa efficiens*, ipſe homo & ſatanas Eph IV, 17. 18. 19.

2. *Concurſus Dei* judicialis, poſitus in permiſſione & deſertione.

3. *Effectus*, æterna damnatio.

4. *Exemplum* exſtantius in Pharaone Exod. III. ſeqq. ubi

Induratio ipſi Pharaoni tribuitur c. VIII, 15. 32. IX,

34. item VII, 13. 14. 22. IX, 7. 35. XIII, 15.

Induratio ibidem Deo aliquoties tributa intelligenda eſt de juſta & judiciali permiſſione ac deſertione.

p. 150 - 160

M. IV.

M. IV. ARTICULUS III.

DE

VIRIBUS LIBERI ARBITRII.

Sedes doctrinæ: Gen. VI, 5. VIII, 21. Jo. III, 3. 5. 6. XV, 4. 5.

1 Cor. II, 14. 2 Cor. III, 5. Phil. I, 6. II, 12, 13. IV, 13.

Definitio: Liberum arbitrium est animæ facultas libere agendi, post lapsum instructa viribus ad spiritualia nullis, ad naturalia mediocribus.

TRACTATIO.

- I. LIBERTAS ipsa post lapsum adhuc residua est: utpote homini essentialis, & suppositum doctrinæ moralis & omnis religionis.
- II. VIRES hujus libertatis, seu L.A. in *spiritualibus nullæ* sunt: quod patet
 1. Ex *amissa imagine* Dei & introducta labe peccati. Eph. IV, 18. V. 8.
 2. *E locis scripturæ* de servitute peccati & nostra impotentia. Jo. VIII, 34. Eph. II, 1. 2. 3. &c.
 3. *E locis*, quæ nostræ impotentiae divinam gratiam potentiam opponunt. Ps. LI, 12. Ezech. XI, 19. Eph. I, 19. 20. II, 5. 10. Phil. I, 6. 29. II, 13.
- III. VIRES in *naturalibus mediocres*: quod præter experientiam comprobatur doctrina de imagine Dei. Rebus vero naturalibus annumerandæ sunt sic dictæ *pædagogicæ*.
- IV. USUS: & quidem
 1. *Didascalicus* de profunditate corruptionis & de necessitate gratiæ medicinalis.
 2. *Elencticus*, oppositus erroribus variorum, inprimis Stoicorum & Philosophis gentilibus, & inter Christianos Pelagianis, Pontificiis, Synergistis & Socinianis.
 3. *Epanorthotico* - *pædæuticus* adversus eos, qui se perperam pro regegitis, & hinc naturam pro gratia habent; vel hac doctrina ad fœcordiam & acediam abutuntur.

p. 160 - 167

MEM-

et ex illis locis cum hominibus coeque stultis, moribus
et naturalis inimicis et adversis ad deum dicit
ut patet ex sublimitate rerum coelestium etc.
VII. 9.

MEMBRUM V.

DE
SALUTIS RESTITUENDÆ FUNDAMENTO IN CHRISTO.

ARTICULUS I.

DE PERSONA CHRISTI.

TRACTATIO.

I. PROMISSIO ἐνσαρκώσεως facta per decem gradus: ubi a protevangeliō per stirpem Noachi, Semi, & Abrahami fit progressus ad tribum Juda, & in hac ad familiam Davidis, atque in ea ad matrem virginem, addita notatione loci, temporis & templi secundi.

II. IPSE ACTUS ἐνσαρκώσεως: ubi

1. *Misio Filii* Joh. III, 16. Gal. IV, 4. & ejus *adventus* Jo. I, II, III, 19. 31. XIII, 3. XVI, 27. 28. 30. &c.

2. *Spiritus Sancti* ἐπελευσίς & *unctio*, unde nomen *Messiae* & *Christi* Luc. I, 35. Pf. XLV, 8. Jes. XI, 1. 2. Act. X, 38. &c.

3. *Ipsius Filii Dei* ἐπιεικισμός, *obumbratio* Luc. I, 35. ad naturæ humanæ assumptionem in hypostasin divinitatis directæ. Luc. I, 42.

4. *Assumptionis*, seu ἐνσαρκώσεως, *actus formalis*, positus in duarum naturarum, assumptis & assumptæ, *unionis personali*: quæ facta est ἀδιακρίτως inseparabiliter, & sic quam artissime & constantissime, adversus Nestorianos:

ἀσυγχύτως, sine ulla confusione, & ἀτρέπτως sine ulla conversione unius naturæ in alteram, adversus Eutychianos.

5. *Consequens immediatum*, utriusque naturæ communio & idiomatum communicatio. Unde existunt *propositiones personales*:

Deus est homo, homo est Deus.

Germen Davidis est f. bona justitia nostra Jer. XXIII, 5.

Filius hominis est Filius Dei viventis Matth. XVI, 13.

III. STATUS UNIONIS: in quo considerata sunt tria genera communicationis idiomatum: quorum

Primum habet prædicationes, quibus Deus sibi vindicat, quæ sunt hominis, & homo, quæ sunt Dei, & subiectum hic est *concretum naturæ* alterutrius, vel personæ, ut:

Auctor vitæ & Dominus gloriæ est cruci affixus Act. III, 15. 1 Cor. II, 8.

Secundus homo est Dominus de cælo. 1 Cor. XV, 47.

Christus est splendor gloriæ Patris Hebr. I, 3.

Not. Quod hic dicitur de *concreto*, non valet de *abstracto*: & prædicationes huius generis explicari solent adhibitis particulis diacriticis secundum, quoad, quatenus.

Secundum genus habet propositiones, in quibus idiomata divina humanæ naturæ tribuntur: ubi subiectum est persona λόγος ἐνσάρκως, & prædicata sunt idiomata divina naturæ, ut:

Caro mea est panis vivificans Jo. VI, 51. 53.

Sanguis Christi emundat nos ab omni peccato 1 Jo I, 17.

Not. Non valet hic prædicatio perfectionum, quæ proprietati humanæ naturæ obstant, ut: *simplicitas, immensitas, eternitas.* Nec locum hic habet proprietatum reciprocatio. Vocatur hoc genus *abstractio*, quia pro fine habet efficientiam apotelesmatum officialium.

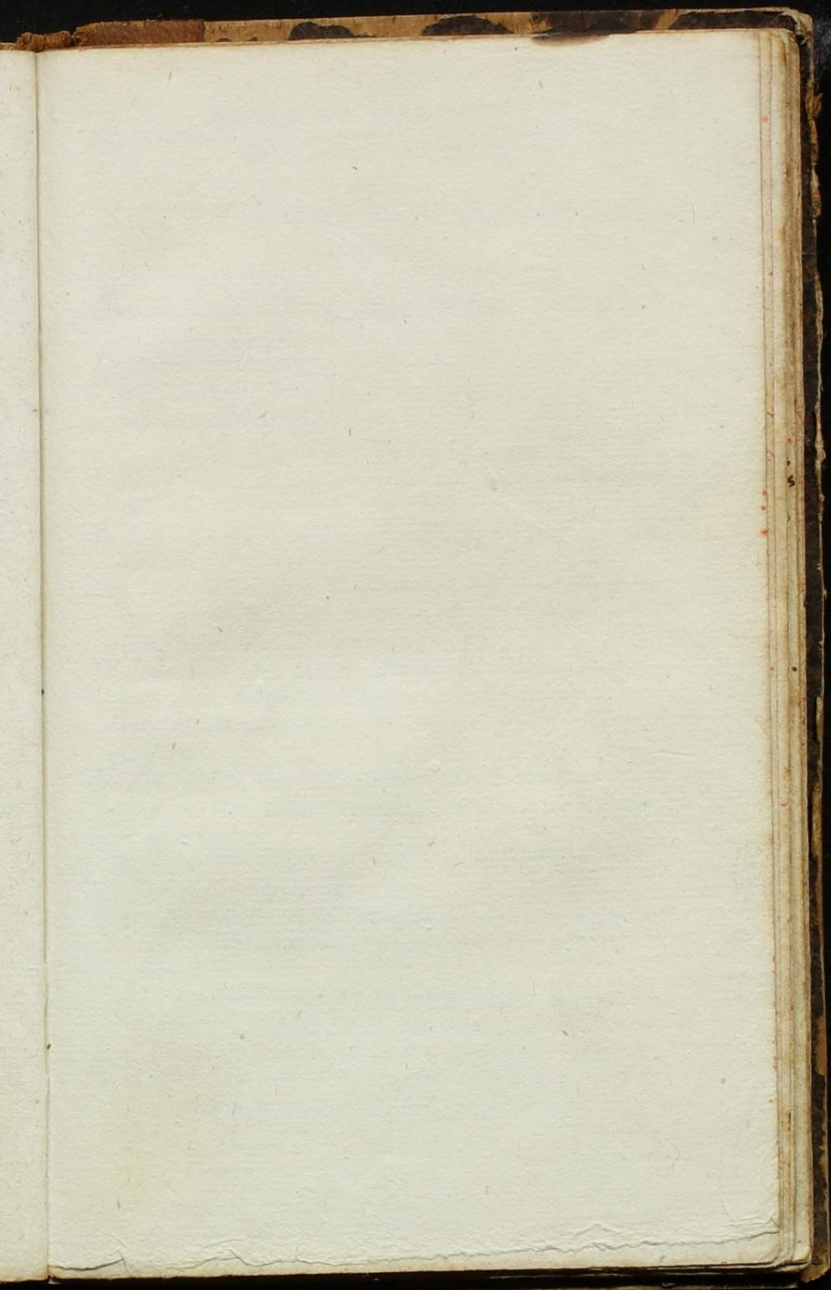
Tertium genus habet prædicationes, in quibus opera officii mediatorii de toto θεανθρώπῳ, atque ita de de utraque ejus natura, dicuntur: ubi subiectum est *concretum* divine, aut humanæ naturæ, non vero abstractum, ut:

Filius Dei dissolvit opera Diaboli 1 Jo. III, 8.

Filius hominis salvat animas Luc. IX, 56.

IV. *USUS* in unione Christi & fidelium mystica: unde emergit communicatio idiomatum, axiomatum & apotelesmatum Matth. XXV, 35. 40. Act IX, 4. 2 Cor. V, 21. Gal. II, 12. Eph. III, 19. Apoc. I, 6.

p. 176-181
M. V.

M. V. ARTICULUS II.
DE
STATU CHRISTI DUPLICI.

SECTIO I.

DE STATU EXINANITIONIS

Sedes doctrinae. PfXXII, 1. seqq. Jes. LIII. Matth. XX, 28.
2. Cor. VIII, 9. Phil. II, 6. 7. 8.

Definitio: Exinanitio est is Christi status, quo is communicatæ divinæ majestatis usu pleno vere, libere ac sapientissime se abdicavit.

TRACTATIO.

- I. NATURA, ad quam exinanitio pertinet, est *humana*, cui facta est communicatio divinæ gloriæ.
- II. RATIO exinanitionis MOVENS est *scopus redemptionis & salvationis*.
- III. MODUS constitit in ejusmodi *abdicatione* communicatæ gloriæ, quæ fuit *libera, vera & temperata*, majestatis divinæ radiis emissis.
- IV. SAPIENTIA, quæ in ea se exeruit, secundum quam ea ita fuit temperata, & humanæ imbecillitati accommodata, ut *nec nimium, nec parum*, gloriæ divinæ effulserit.
- V. GRADUS, qui, post *conceptionem*, fuerunt:
 1. *Nativitas*, ratione circumstantiarum considerata. Luc. II, 7.
 2. *Educatio humilis* in domo fabri Matth. XIII, 55. præcedente fuga in Aegyptum.
 3. *Conversatio* sortis communis inter homines alios, infirmitatibus humanis, sed peccati expertibus, obnoxia.
 4. *Perpersiones* ultimæ in horto oliveti & in cruce: inter quas sensus *mortis æternæ* fuit gravissimus.
 5. *Mors ipsa* piacularis, subsequente sepultura.
- V. USUS, inprimis elencticus adversos Socinianos, qui exinanitionem tantum in ultimis ejus gradibus ponunt.

p. 181-186

SECTIO

SECTIO II.

DE STATU EXALTATIONIS.

Sedes doctrinæ: Ps. CX. Jes. LII, 13. Act. II, 33. Eph. I, 20. seqq. Phil. II, 9. seqq. &c.

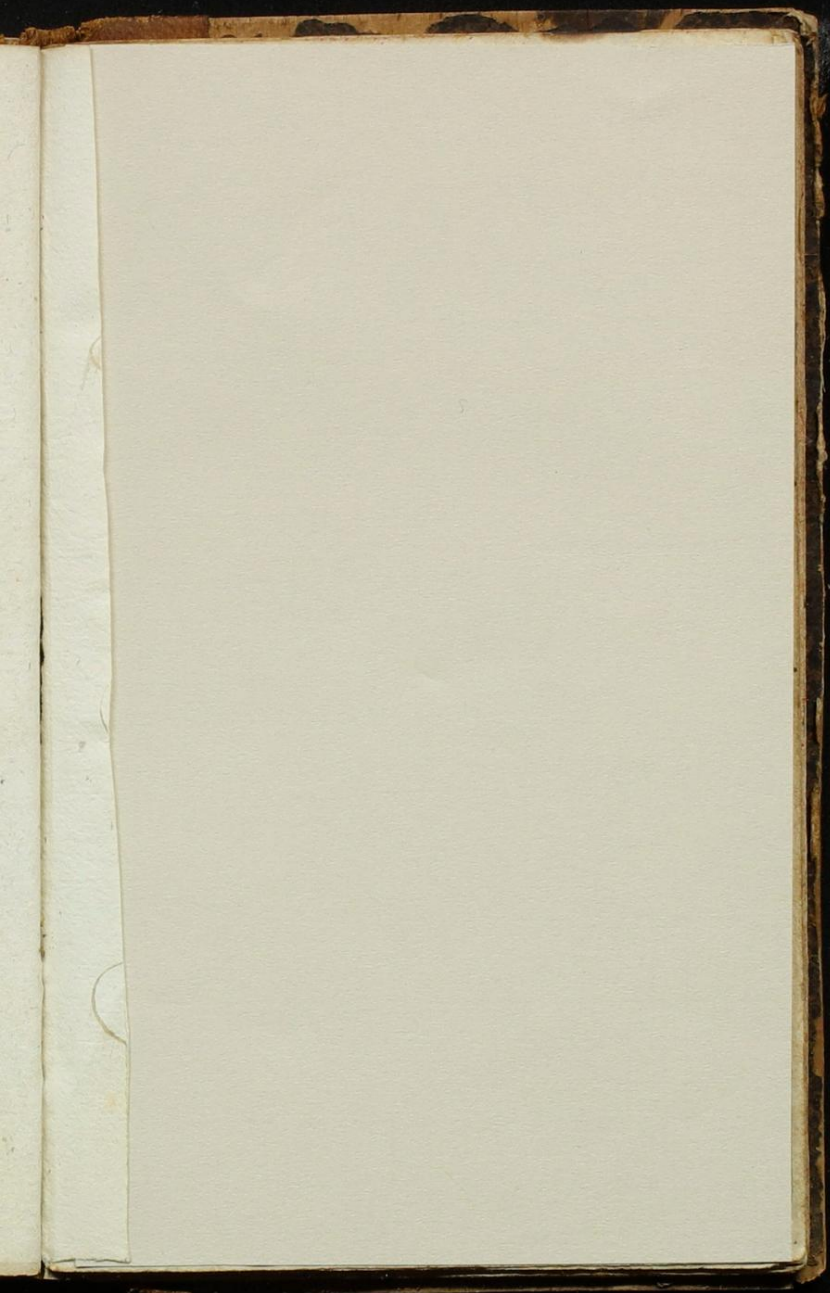
Definitio. Exaltatio est ille Christi *ὑψώσις* status, quo is secundum humanam naturam e profundissima *κατώτα* ad plenissimam communicatæ divinæ gloriæ usurpationem *εὐεκτή* est.

TRACTATIO.

- I. CAUSSA EFFICIENS, singulari respectu *Deus Pater*.
- II. FORMA, quæ consistit in collato ac resumto *plenissimo majestatis* ac gloriæ divinæ usu.
- III. GRADUS, qui sunt:
 1. *Descensus* Christi ad inferos. 1 Pet. III, 18. 19. 20.
 2. *Resuscitatio* & resurrectionis gloriosa. Christum vero suæ etiam virtute resurrexisse, liquet
 - a. *Evera* ejus divinitate.
 - b. *E testimoniis* ipsis Christi Jo. II, 81. 19. 21. X, 16. 17. XI, 25. Apoc. I, 18.
 - c. *E potestate ac facultate* mortuos resuscitandi. Matth. IX, 18. 24. 25. &c.
 3. *Adscensio* in cælum Marc. XVI, 19. Luc. XXIV, 51. Act. I, 9. II, 33.
 4. *Collocatio & sessio* ad dextram Dei, Ps. LX, 1. Matth. XXVI, 46. Rom. VIII, 34. Hebr. I, 3. 13. &c.
- IV. SCOPUS, gloriæ Christi manifestatio & *regni gratiæ* ac gloriæ administratio, partorum beneficiorum applicatio, & intercessio pro fidelibus Rom. VIII, 34. Eph. I, 21. 22. 23. IV, 8. 10. 11. 12. &c.
- V. USUS; & quidem
 - Didascalicus* ad gloriam Christi agnoscendam.
 - Elencticus* adversus Socinianos.
 - Pædænticus*, ad induendam mentem isto statu dignam. Col. III, 1. 2.
 - Paracleticus* de communione gloriæ & intercessionis fructu. Jo. XVII, 22. 24. Eph. I, 22. 23. Phil. III, 21. conf. 2. Tim. IV, 8.

p. 186 - 192

M. V.

M. V. ARTICULUS III.

DE
OFFICIO CHRISTI TRIPLICI.

SECTIO I.

DE OFFICIO SACERDOTALI

Sedes doctrinae : Gen. III, 15. XII, 3. &c. Leviticus. Pf. CX. Jes. LIII. Zach. VI, 12. 13. Matth. XX, 28. Jo. 1, 29. XVII, 19. Rom. III, 24. 25. 2 Cor. V, 15. seqq. Gal. III, 13. VI, 5. ep. ad Hebr. &c.

Definitio. Officium Christi sacerdotale est functio anti-
typica, qua is, tanquam sacerdos & simul victima, ob-
edientia sua activa & passiva totius humani generis
debitum ac reatum exsolvit, illudque redemit.

TRACTATIO

I. PRINCIPIMUM, seu fundamentum : quod est Filii Dei
sponsio, Job. XXXIII, 23. seqq. Jes. IX, 6. 1 Tim. II, 5.
Hebr. VII, 21. VIII, 6. IX, 15. XII, 24. nec non *promissio*
Gen. III, 15. &c. & *unctio* Pf. XLV, 8. Jes. XI, 1. 2. LXI, 1.
Act. X, 38. Hebr. I, 9.

II. TYPUS, in *sacerdotio Levitico*, cujus nervus erat in
expiatione, seu *satisfactione* typica. Id quod inter
alia probat

1. *Sedes* hujus doctrinae praecipua de virtute *sanguinis*
piaculari Lev. XVII, 10. II.

2. *Verbum expiandi* frequentissimum Lev. I, 4. &c.

3. *Effectus* sacrificiorum in *odore bonae fragrantiae*,
Lev. 9, 13. 17.

4. *Anniversarius* magnae expiationis *dies*, Lev. XVI.

III. ANTITYPUS in *sacerdotio Christi* : id quod inter
alia evincit

1. *Natura* cultus Levitici egena.

2. *Messiae denominatio* a sacerdotio Pf. CX, 4. Zach. VI,
13. conf. major pars epistolae ad Hebr.

3. *Cumulus locorum* de statu exinanitionis Messiae. Jes.
LIII. &c.

4. *Vestitus sacerdotalis* Messiae tributus Dan. X, 5. 6.
Conf. Apoc. I, 13.

p. 193 - 202

IV. NER-

c

IV. NERVUS officii sacerdotalis, secundum prædictiones V. T. in *expiatione* positus. Quod inter alia probant

1. *Loca expressa* de redemptione & expiatione, Messiae tributa Gen. XLVIII, 16. Job. XIX, 25. &c.
2. *Loca de salvatore* & salvatione Jes. VLI, 3. II. 12. XLV, 5. 21.
3. *Loca de Messia*, tanquam *justitia nostra* Jer. XXIII, 5. 6. XXXII, 15. 16. Dan. IX, 24. &c.

V. NERVUS idem e locis N. T. quam plurimis, & secundum certas classes recensitis.

VI. OBJECTUM redemptionis, seu redempti, *universum genus humanum*. Id quod constat

1. *Ex natura*, seu attributis Christi, nempe illis *potentia & gratia*, secundum quæ *potuit & voluit* omnes redimere.
2. *E clarissimis scripturæ locis*, secundum tres classes recensitis
3. *E necessitate & salubritate hujus sententiæ* ad applicationem: & e contrario, noxa & absurditate antitheseos.

VII. MYSTERIUM hujus doctrinæ dogmaticum in admirando *gratiæ & justitiæ temperamento*.

VIII. *Ōiōv* ejus practicum in applicatione *evangelii & legis*, ad *fidenter & sancte* coram Deo ambulandum.

IX. INTERCESSIO: de qua, ad offic. sacerdotale pertinent, notanda sunt quatuor momenta:

1. *Typus* in actu sacerdotis Levitici, præcipue summi.
2. *Forma antitypica* in vera intercessione.
3. *Loca scripturæ* Jes. LIII, 11. Rom. VIII, 34. Heb. VII, 25. IX, 24. 1 Jo. II, 2.
4. *Effectus* in benedictione.

X. BENEDICTIO: cujus notetur typus, forma antitypica, complexus charismatum in justitia & robore &c.

p. 202 - 216

SECTIO

SECTIO II.

DE OFFICIO PROPHETICO.

Sedes doctrinae: Deut. XVIII, 15. 18. 19. Pf. XXIII, Ezech. XXXIV, 11. seqq. Jo. VI, 14. X, 1. seqq. Act. III, 22. 23. 26. X, 30. 37. 38. Hebr. XIII, 20.

Definitio: Officium Messiae propheticum est functio antitypica, quae, in visione sui per *ὑποκατάστασιν* comprobata, voluntatem Dei de salutis nostrae per sacerdotium patris aeternae revelavit.

TRACTATIO.

- I. TYPUS in prophetis V. T. praecipue *Mose*. Deuter XVIII, 15. 18. 19.
- II. PRAEDICATIONES de Messia *doctore summo*, praeter Mosaicam illam: Pf. XXII, 23. 26. XL, 8. seqq. Jes. II, 3. XLII, 1. seqq. Mal. III, 1. 2. 3. &c.
- III. SYNONYMU officii prophetici in *manere pastoralis*, ad omnes gentes extenso Pf. XXIII. C. 1. seqq. Jes. XL, 10. 11. Ezech. XXXIV, 11. seqq. XXXVII, 24. 25.
- IV. FORMA in revelatione & annunciatione divinae voluntatis, in V. ac N. T. Hebr. I, 1. Jes. LXI, 1. 2. 3. Luc. IV, 18. Jo. I, 18. &c.
- V. ADJUNCTUM *internum*, efficacissima operatio Spiritus Sancti, ad partem salutis applicationem & Christi glorificationem tendens Jo. XVI, 14. Eph. I, 13. 14. 2 Cor. I, 22. cui officio Spiritus Sancti qui in salutis ordine pertinaciter resistit, facile incidit in peccatum adversus Spiritum Sanctum.
- VI. ADJUNCTUM *externum*, *ὑποκατάστασιν*: quae quod fuerit propriae potestatis & facultatis, liquet
 1. *Ex divinitate Christi*, ideo etiam e miraculis adserta Jo. V, 18. 19. 36. X, 37. & ex iis agnita Jo. II, 11. 23. III, 2. VII, 31. IX, 29.
 2. *Ex facultate ὑποκατάστασιν Apostolis data*, Matth. X, 1. 7. seqq. Marc. XVI, 17. 18. 20.
- VII. USUS, inprimis elencticus adversus *Socinianos*.

p. 216 - 223

SECTIO

SECTIO III.

DE OFFICIO CHRISTI REGIO.

Sedes doctrinae: Pf. II. Jes. IX, 6. 7. Jer. XXIII, 5. 6. Matth. XXI, 5. Hebr. VII, 1. seqq. Apoc. XVII, 14. XIX, 16.

Definitio: Officium Christi regium est functio antitypica, qua is, præter regnum natura, regnum gratiæ ac gloriæ ita administrat, ut ecclesiæ, tanquam corpori suo mystico, gratiæ dona ac bona, officio sacerdotali parva & prophetico annuntiata, suam liberalissime conferat. &c.

TRACTATIO.

- I. TYPUS, *Melchisedecus, David & Somo* Hebr. VII, 1. seqq. Jes. IX, 6. Jer. XXIII, 5. 2 Sam VII, 12.
- II. PRÆDICTIONES expressæ. Pf. II, 1. seqq. XXIV, 7. seqq. XLV, 5. 7. Zach. IX, 9. &c. Col. I, 32. 33. Apoc. XVII, 14. XIX, 16. &c.
- III. REX, olim *ἀσάρχος* inter Israelitas, ipsum ductor in columna nubis & ignis, deinceps *ἐναγός*, & monadicus.
- IV. CIVES regni, fideles omnium gentium, ab ipso rege vocati, electi & bonis gratiæ ditati, ac dignitate regia nobilitati. 1. Pet. II, 9. Apoc. I, 5. 6. III, 21.
- V. REGNUM ipsum, quod pro œconomia & objecti diversitate est triplex:

Natura: quod Christo jam vi creationis competit, & se exserit in opere providentiæ; extraordinarie in *σαουμαργία*.

Gratiæ in ecclesia militante: unde huc pertinent doctrinæ de *mediis & ordine salutis*, nec non de *ecclesia*.

Gloriæ in ecclesia triumphante: unde huc pertinent doctrinæ de *statu exaltationis Christi & de novissimis*.
- VI. USUS: inprimis didascalicus de sacerdotio regali. 1. Petr. II, 9. &c. & elencticus adversus hierarchiam papalem.

p. 223-230

MEM-

MEMBRUM VI.

DE

SALUTIS RESTITUENDÆ MEDIIS, AD
EIUS ORDINEM TENDENTIBUS.

TRACTATIO ISAGOGICA.

DE OFFICIO SPIRITUS SANCTI.

Sedes doctrinæ: Gen. VI, 3. Jo. XIV, 17. 26. XVI, 7. seqq.
13. 14. Rom. VIII, 14. 16. 26. 27. Act. VII, 51. XIII, 2. 4.
XX, 28. 2 Cor. III, 3. 6. 8 &c.

Definitio: Officium Spiritus Sancti est illud ejus opus,
quo is in ordine salutis ad Christi glorificationem, per
salutis media ad meriti ejus applicationem quam effi-
cacissime operatur.

TRACTATIO.

I. ORDO SALUTIS est, in quo hoc Spiritus Sancti offi-
cium se exserit, & sanctificationis negotium constituit.

II. MODUS officii, & simul officium ipsum: quod est

1. *Didascalicum*, quo Spiritus Sanctus, in debita medi-
orum salutis applicatione, hominem docendo & il-
luminando ungit, seu reddit *θεοδιδάκτων*. Jo. XIV,
26. XVI, 13. 1 Jo. II, 20. 27.

2. *Elencticum* & simul *epanorthoticum*, quo Spiritus
Sanctus hominem de corruptione & miseria sua ita
convincit, ut is necessitatem gratiæ forensis & me-
dicinalis in Evangelio oblatam agnoscat. Jo. XVI,
8. seqq. 2 Tim. II, 26. Tit. I, 9.

3. *Pæniticum*, quo Spiritus S. hominem jam *θεοδιδάκ-
των* sub disciplina sua retinet, & subministratis vi-
ribus ad officiorum suorum praxin impellit.

4. *Paracleticum*, quo Spiritus Sanctus affictos sub cruce
erigit. Jo. XIV, 16. 26. Rom. VIII, 16. 1 Pet. IV, 14. &c.

III. SCOPUS, *glorific. Christi*, præcipue in officio mediato-
rio considerati Jo. XVI, 14. Rom. VIII, 9. II. Gal. IV, 6. &c.

IV. USUS: & quidem præcipue didascalicus de œcono-
mia operum sacrosanctæ Trinitatis &c. p 231 - 237

VERBO DEI, LEGE ET EVANGELIO.

SECTIO I.

DE LEGE: quæ

MORALIS: ubi

1. *Sedes* in decalogo Exod. XX. & *summa* in dilectione Dei, nostri, ac aliorum hominum bene ordinata. Lev. XIX, 18. Deutr. VI, 11. Matth. XXII, 37. &c.
2. *Commentarius* in universa Scriptura sacra: ibid.
3. *Principium*, Dei natura, & in ea sanctitatis & justitiæ attributum.
4. *Origo* ex parte hominis, imago Dei.
5. *Obscuratio* ingens, per imaginis divinæ jacturam introducta. Rom. VII, 7. seqq.
6. *Promulgatio* solennis in monte Sinai Exod. XIX. XX. ubi not. tempus, locus, legislator Messias, ministri, Moses & angeli, præparatio, modus.
7. *Ephasis* sensus intensivi & extensivi Rom. VII, 7. seqq. Matth. XXII, 37. Gal. III, 12.
8. *Proprietas formalis*, in auctoritate dirigente & obligante, &, deficiente obedientia, damnante. Deuter. XXVII, 26. Gal. III, 10. nec non in eo, quod est ipsa *lex*, seu ipsum *jus*, *natura*.
9. *Œconomia*: ad, quod, præter momenta jam allegata, pertinent:
 - a. *Forma* ejus *fæderalis*. Exod. XXIV, 2. Deut. IV, 13.
 - b. *Dignitas singularis* in convenientia cum natura Dei & hominis.
 - c. *Insignis subordinatio officiorum* erga Deum, nos ipsos & alios humines Matth. XXII, 37. 39.
10. *Impotentia ad salutem* Gal. II, 16. III, 21.
11. *Infusa* ratio per evangelium Rom. VIII, 3. 4.
12. *Harmonia cum Evangelio*, secundum harmoniam justitiæ & gratiæ in Deo. 13. *Usus* &c.

p. 237-247

CFRE-

CEREMONIALIS: ubi ejus

1. *Principium*, Dei voluntas liberrima, & in ea justitiæ ac gratiæ attributum.

2. *Materia*, quæ complectitur IV. capita, quæ sunt:

a. *Loca sacra*:

α. *Tabernaculum Mosaicum*, & in eo *Atrium*, cum altari & labro æneo; *Sanctum*, & in eo altare suffitus, lychnuchus, mensa panum propositionis: *Sanctum sanctorum*, & in eo arca fœderis.

β. *Templum*, iisdem fere vasis ac partibus instructum, prius & posterius.

b. *Personæ sacre*, sacerdotes & Levitæ ordinum XXIV. Num. III, 6. seqq. i Chron. XXIV. seqq.

c. *Actiones sacre*, positæ in *sacrificiis* quatuor specierum (holocausti, piacularis, pro reatu, pacifici) & *mundationibus*, præcipue ea a septa.

d. *Tempora sacra*, seu festa, sabbati, neomeniæ paschatos, pentecostes, novi anni, anniversariæ expiationis, tabernaculorum. Huc pertinet annus *sabbaticus* Lev. XXV, 4. seqq. & *Jubileus* ibid. v. 8. seqq.

3. *Forma*, quæ fuit *typica* & *egena*, & ideo *temporaria*, ad unum tantum populum & locum restricta, regno Messie universali non conveniens, & hinc *abroganda* atque *abrogata*, secundum expressa oracula Jer. III, 16. XXXI, 31. seqq. Dan. IX, 24. &c. *Habemus hic evangelium typicum*.

FORENSIS, quæ, Exod. XXI. XXII. XXIII. & alibi tradita, magna ex parte est naturæ *moralis*, quam facillime ad *decreta* reducenda: sed merito *abrogata*, in quantum solius tantum fuit populi Judaici. Ipsa etiam aliquid repræsentationis *typicæ* habuit. Gal. III, 13.

p. 248-252

SECTIO II.
DE EVANGELIO.

Sedes doctrinae: Gen. III, 15. XII, 3. &c. Ps. XXIII. CXXX, 4. seqq. Jes. XLIII, 24. 25. XLV, 22-25. LIII. LV, 1. &c. Matth. V, 3. seqq. Marc. XVI, 16. Jo. III, 16. seqq. Rom. III, 21. seqq. 2 Cor. V, 15. seqq. &c.

Definitio: Evangelium est concio de Dei gratia in merito Christi fundata, & in duplici oeconomia testamentaria propofita.

TRACTATIO.

1. *Sedes prima ac praecipua*, Gen. III, 15.
2. *Commentarius amplissimus in universa Scriptura sacra.*
3. *Principium & simul fundamentum*, Dei gratia per justitiam temperata.
4. *Sublimitas*, quæ summa, mysteria fidei exhibens, cum *favitate & efficacia* conjuncta.
5. *Dona & bona praecipua*, *justitia* ad justificationem, & *robore* ad sanctificationem: Jes. XLV, 24. atque ita *gratia forensis ac medicinalis*. Jer. XXIII, 5. 6. Rom. V, 5.
6. *Medium applicationis*, *fides*, haustri instar se habens Jo I, 16. Marc. XVI, 16.
7. *Differentia formalis à lege*: ubi *lex* postulat, jubet, terret, accusat, dat, nat: *evangelium* donat, invitat, erigit, tuetur & absolvet.
8. *Harmonia cum lege summa*, cujus notetur fundamentum, exemplum, forma dogmatica, usus practicus.
9. *Oeconomia diversa*, dispositionis, seu *testamenti*, nomine appellata, *vetus & nova*: quæ differunt tempore & loco, mediatore, promissione & exhibitione, adumbratione & impletionem, varietate & simplicitate, nec non statu & indole fidelium.

p. 252-262

M. VI.

M. VI. ARTICULUS II.
DE
SACRAMENTIS V. AC N. TESTAMENTI.

SECTIO I.
DE SACRAMENTIS V. T.

I. DE CIRCUMCISIONE.

Definitio: Circumcisio erat sacramentum V. T. prius, quo Deus, sub cruenta præputii resectione, data confirmatione de peccato originali & regenerationis necessitate, futuram sanguinis Messie effusionem adumbrabat, & sic circumcissum in fœdus gratiæ recipiebat. Gen. XVII, 7. seqq. Lev. XII, 3. Rom. IV, 11.

TRACTATIO.

- I. AUCTOR, Filius Dei ἀγγελος, tanquam angelus Domini.
- II. TEMPUS INSTITUTIONIS, annus mundi 2107. Abrahami 99. postquam is jam antea inde ab anno ætatis LXXV. cum Deo in sancto fidei ac fœderis gratiæ commercio fuerat verlatus. Gen. XVII, 24.
- III. CAUSSA MINISTRANS, Abrahamus, patres familias, & deinceps sacerdotes.
- IV. HOMO CIRCUMCIDENDUS, masculus infans octo dierum, etiam proselytus adultus.
- V. ACTUS, positus in amputatione præputii.
- VI. NECESSITAS, quæ summa, præcipue ratione antitypi, sub excisionis comminatione imposita.
- VII. SCOPUS & FIGURA, tendens ad salutis restituendæ necessitatem, fundamentum & ordinem, Deut. X, 16. XXX, 6. Jer. IV, 4. VI, 10. Act. VII, 51.
- VIII. ABROGATIO, nature typicæ conveniens Act. XV, 2. seqq. 24. seqq. Gal. V, 2. 6. VI, 12. 13. 15. baptismo in locum ejus succedente Col. II, 11. 12. 13. Confer Gal. III, 27.

p. 262-269

II. DE AGNO PASCHALI.

Definitio. Agnus paschalis erat alterum V. T. sacramentum, quo Deus per agnum typicum mactatum, assatum & comestum, sub figura tutelæ & liberationis ex Aegypto corporalis, redemptionem & liberationem Mesiaë spirituales repræsentavit. Exod. XII.

TRACTATIO.

I. IPSE AGNUS PASCHALIS: ubi ejus

1. *Nomen* אֶזְרָא, a transitu angeli perdentis.
2. *Tempus*, dies XIV. mensis Abib.
3. *Locus* mactationis & comestionis; primum ædes private, deinceps atrium tabernaculi & templi.
4. *Ministri*, patres familias, Levitæ ac sacerdotes.
5. *Convivæ*, omnes Judæi, & proselyti circumcisi, etiam sceminæ, foelari innexæ.
6. *Ipse agnus*, qui masculus, integer, & anniculus.
7. *Ritus proprii*: qui erant præparatio, mactatio, sanguinis adpersio, allatio, comestio.
8. *Rituum diversitas*: quorum alii erant temporarii primi actus, alii perpetui.
9. *Momentum primarium*, in forma sacrificali positum; uti constat ex appellatione *sacrificii* expressa. Exod. XII, 27. & ex antitypo I Cor. V, 7.

II. AGNI ANTITYPUS in Christo ac Christianismo.

1. *Persona* Christi hic repræsentata fuit ratione humanæ naturæ, secundum integritatem considerata.
2. *Officium* Christi sacerdotale adumbratum hic fuit ut in aliis sacrificiis.
3. *Applicatio officii* urget *circumcisionem spiritualem*, & *fermenti remotionem*, *sanguinis adpersionem*, cum sollicita profanationis evitatione conjunctam.

p. 269-274

SECTIO

SECTIO II.
DE SACRAMENTIS N. T.
I. DE BAPTISMO.

Sedes doctrinae: Matth III, 6. seqq. XXVIII, 19. 20. Luc. III, 2. 3. seqq. VII, 30. Marc. XVI, 16. Jo. III, 5. Gal. III, 27. 1 Petr. III, 21.

Definitio. Baptismus est ritus immersionis, aut adspersionis, in nomen triunius Dei factæ, quo Deus hominem, sic visibili ecclesiæ initiatum, in fœdus gratiæ recipit.

TRACTATIO.

I. INSTITUTIO, cujus auctoritatem divinam comprobat.

1. *Divinum mandatam* Luc. III, 1-18. XX, 4. seqq.
2. *Discipulorum Christi praxis* Jo. III, 22. 23. IV, 1. 2.
3. *Sanctio Christi repetita & extensa*. Matth. XXVIII, 18. 19. 20.

II. RES ELEMENTI externa, aqua, eaque sola & naturalis, ad repræsentationem rei cœlestis aptissima. Jes. XLIV, 3. 4. 5. Ezech. XXXVI, 25. seqq.

III. RES COELESTIS, gratia Dei fœderalis, in morte ac merito Christi piaculari fundata. Rom. VI, 3.

IV. FORMA, posita in immersione, vel etiam affusione, aut adspersione, conjuncta cum repetitione verborum institutionis.

V. BAPTIZANDI: non solum adulti, sed etiam infantes: quod comprobat

1. *Emphasis* verborum Matth. XXVIII, 19. 20.
2. *Successio* in locum circumcisionis. Col. II, 11. 12.
3. 4. *Praxis Apostolorum*, & secundi ac tertii seculi.
5. *Disputatio Augustini* adversus Pelagianos.

VI. FINIS proximus & EFFECTUS, regeneratio Jo. III, 5. Tit. III, 5. & gratiæ ac fidei jam collatæ confirmatio. Act. II, 37. 41.

VII. PROPRIETAS iterationis expers, quia est sacramentum initiationis.

VIII. USUS didascalico-paracleticus, epanorthoticus & pædæuticus de fœdere baptismali,

p. 275-286
II. DE

II. DE SAGRA COENA.

Sedes doctrinae : Matth XXVI, 26. 27. 28. 1 Cor. X, 16. 17. 21. XI, 20. 30.

Definitio : Sacra coena est actio sacra a Christo instituta, in qua cum pane & vino consecrato verum corpus & verus sanguis Christi exhibetur. &c.

TRACTATIO.

- I. NOMINA : coena, mensa Domini, eucharistia, &c.
- II. INSTITUTIO, facta a filio Dei *αὐτοπροσώπως*.
- III. RES TERRENA, panis verus & vinum verum; COELESTIS, verum corpus ac verus sanguis Christi.
- IV. FORMA, integra actio, ad quam pertinet Symbolorum consecratio & distributio.
Eorum assumptio, sive hæc intercedente manu fiat, sive ipso ore.
- V. SENSUS verborum institutionis de unionem & communionem rei utriusque sacramentali.
- VI. PARTICIPANTES, iique digni, pœnitentes ac fide præditi, qui se explorare possunt. 1 Cor. XI, 18.
- VII. FINIS, qui est
 - 1. Fidei ac novæ vitæ corroboratio.
 - 2. Practica mortis Christi recordatio.
 - 3. Collatæ gratiæ obsignatio.
 - 4. Arctior nostri cum Christo conjunctio.
- VIII. PROPRIETAS, in frequentiori usu posita, cum sit sacramentum confirmationis.
- IX. USUS : & is
 1. Didascalus, de summa Dei *Θεολογία*.
 2. Elencticus, respectu Pontificiorum & Reformatorum.
 3. Epanorthoticus adversus abusum multorum, & contemptum haud paucorum.
 4. Pædæuticus ad dignam præparationem.
 5. Paracleticus in renovato cum Deo fœdere & aucta cum Deo communionem.

p. 286 - 295

M. VI.

M. IV. ARTICULUS III.

DE

MINISTRO ECCLESIASTICO.

Sedes doctrinae: Ezech. III, 17. seqq. XXXIII, 7. seqq. Matth. IX, 36. 38. Jo. X, 1. seqq. Act. XX, 18. seqq. 1 Pet. V, 1-4. epistolæ pastorales.

Definitio. Minist. eccles. est officium publicum, divinitus institutum, pura ~~verbi~~ divini prædicatione & legitima sacramentorum dispensatione fideliter administrandum.

TRACTATIO.

I. DIVERSITAS MINISTRORUM, qui differunt

1. Ratione *constitutionis*, & sunt vel *extraordinarii*, prophetae, apostoli & evangelistæ; vel *ordinarii* in V. ac N. T.

2. Ratione *doctrinae* & *vita*, boni vel mali.

Numina bonorum: pastores, duces, presbyteri, episcopi &c.

Nomina malorum: pseudodidascali, mercenarii, lupi rapaces &c.

II. INSTITUTIO, quæ divina, relata ad Patrem 2 Cor. V, 20. ad Filium Matth. X, 1. seqq. Eph. IV, 11. ad Spiritum Sanctum Act. XX, 18. 1 Cor. XII, 4. seqq.

III. REQUISITA ORDINANDORUM:

1. *Status gratia*, & in coetate virilis: quia ovium pastor ante omnia debet esse ovis Christi, & gregi typopo, nec *νεόφυτος*. 1 Tim. III, 1. seqq. IV, 12. 1 Pet. V, 3. &c.

2. *Eruditio theologica*, & præcipue hermeneutica & rhetica ac moralis, Matth. XIII, 52. Act. XVII, 24.

3. *Donum docendi*. 1 Tim. III, 2. 2 Tim. II, 24. Tit. I, 9.

IV. ORDINATIO IPSA: ubi

1. Præsentatio candidati. 2. Concio *σημειώσις*.

3. Electio. & 4. Vocatio. 5. Examinatio. 6. Ordinatio, strictè sic dicta, subsequente introductione.

p. 296-308

V. Fun-

V. FUNCTIO MUNERIS publica & privata: posita in pura & adæquata verbi divini prædicatione & legitima sacramentorum administratione. Huc vero speciatim pertinet

1. *Examen consentium*, cum conjuncta rudium in formatione.
2. *Institutio catechumenorum*, solis ludimagistris non relinquenda.
3. *Visitatio domestica*. non modo ægrotorum, sed etiam valentium.

VI. ADIUNCTUM functionis necessarium:

1. *Vita sanctimonia*, conjuncta cum sancta propriæ familiæ rectione. 1 Tim. III, 2. seqq. e statu gratiæ derivanda. Ubi observandus ordo in salvatione nostri & auditorum Act. XX, 28. 1 Tim. IV, 16.
2. *Studium crescendo* & magis magisque invalescendi: & quidem
Ratione intellectus in rerum divinarum agnitione, & sapientia ac prudentia.
Ratione voluntatis in fide, caritate, mundi abnegatione, & in omni robore spirituali. 1 Tim. IV, 15.

VII. USUS multiplex: & quidem

1. *Didascalicus* de officii hujus dignitate, sed spirituali.
2. *Elencticus* adversus hierarchiam cleri papæ antichristianam.
3. *Epanorthoticus* adversus candidatos inhabiles & cursores: & adversus ministros mercenarios & infidos.
4. *Pædeticus* ad dignam muneris administrationem.
5. *Paraleticus* de Dei gratia, & de futura gloriæ corona, in ærumnarum solatium. 2 Tim. IV, 7. 8.
Epimetrum de gratia forensi & medicinali.

p. 308-315

MEM-

MEMBRUM VII.

DE

SALUTIS RESTITUENDÆ ORDINE,
RESPECTU BENEFICIORUM CON-
FERENDORUM.

ARTICULUS I.

DE VOCATIONE ET CONVERSIONE.

SECTIO I.

DE VOCATIONE.

Sedes doctrinae: Matth. IX, 13. XI, 28. 29. I Cor. I, 9. &c. & Thessa.

Definitio: Vocatio est actus gratiæ applicatricis, quo

Deus per ordinata media omnes homines ad partam salutem invitat.

TRACTATIO. *Job. xi. 44.*

I. CAUSSA EFFICIENS, Pater 2 Tim. I, 9. Filius Matth. XI, 28. 29. Spiritus S. C. A, 20. in officio prophetico Christum glorificans. Jo XVI, 14.

II. MEDIUM ORDINARIUM, verbum evangelii Rom. I, 6. 2 Thess. II, 14. Huc cum lege pertinent media pedagogica. *1. Cor. XIII. 21. Gal. III. 24.*

III. UNIVERSALITAS: quam comprobat

1. Meritum Christi universale, de quo supra.

2. Clarissima scripturæ loca Jes. XLV, 22. Col. I, 25. 1 Tim. II, 4. 6.

3. Ipsa historia per sex temporum periodos, ab Adamo usque ad Christum.

IV. MODUS & GRATUS OPERATIONIS: ubi gratia

1. *Preveniens* notionis generalis & specialis Jo. VI, 44 in trahione & pultu. Apoc. III, 20.

2. *Preparans*, ad opus conversionis propius accedens Act. II, 37. in compunctione cordium.

3. *Convertens*, seu operans, a constituto conversionis opere sic dicta. 1 Thess. IV, 7. 2 Tim. I, 9. *ducens* amoris lab.

V. PROPRIETAS, a coactione aliena, ita ut ei resisti possit Matth. XXIII, 37. Luc. VII, 30. Act. VII, 51. XIII, 46.

VI. FINIS, qui cognoscitur e termino, ad quem tendit.

VII. USUS multiplex. *Did. hæc vocatio pro p. 314-327*

omnib. g. 1. 2. Elench. contra reformatos, qui p. 314-327 volunt
3. Epan. contra resistentes et vocationem p. 314-327 volunt
vocatione divina. 4. P. 314-327 volunt
Deum non tantum vocare, sed vocatos conservare in fide.

SECTIO II.

DE CONVERSIONE. *CONVENTIO* *REGENERATIO*

Sedes doctrinae: Ps. I, 3. Ll, 12. Jes. I, 16-18. Matth. III, 2.

8. XVIII, 3. Act. III, 26. XVII, 30. XXVI, 18. 20. 2 Cor. III,

16. Gal. IV, 19. 2 Tim. II, 26. &c. *Act. I, 3. 2 Cor. III, 22. c. XXV*

Definitio: Conversio est opus gratiae applicatricis, quo
Deus hominem in peccatis mortuum *per* spirituali vita
ac luce beat. &c.

TRACTATIO

I. NECESSITAS, ratione ordinis *non causa*, de qua constat

1. *Enatura hominis & Dei contraria* 1. *loh. I, 5. 7. 1. Pel. I, 15.*

2. *Ejactura & necessaria instauratione imaginis div.* *Eph. II, 10.*

3. *Ex oratione accipienda remissionis peccatorum.* *Eph. I, 19.*

4. *Es scripturae locis* Matth. XVIII, 3. Jo. III, 3. 5. &c.

II. DISTINCTIO conversionis in *transitivam & intrin-*
sitivam, seu immanentem Jer. XXXI, 18. quae etiam
penitentia vocatur. *Luc. X, 13. 32.*

III. MODUS, qui consistit in *spirituali mutatione*, ratio-
ne intellectus & voluntatis: ubi notandus *terminus a*
quo & ad quem, cum translatione & transitu interce-
dente: quem illustrent synonyma biblica & herme-
neutica v. g. *creatio nova* Ps. 51, 12. *circumcisio cordis*
Deut. X, 16. Rom. II, 29. *informatio in Christum* Rom. VI, 5.
plantatio ad rivus aquarum, *transitus e morte in vitam*,
1 Jo. III, 14. *remotio velaminis ab oculis* 2 Cor. III, 16. &c.

IV. SYNONYMA *dogmaticae*, quae sunt

1. *Penitentia*, quae *strictius* accepta notat tantum
contritionem, latius ipsam conversionem intransi-
tivam, praecipue fidem includens: & est vel *lapsorum*
Hebr. VI, 1. IX, 14. vel *stantium* quotidiana.

2. *Regeneratio*; quae nihil est aliud, quam conversio
transitiva, adultis & infantibus conveniens.

3. *Illuminatio*, quae ipsa *est* conversio & regeneratio,
sed a *mutatione intellectus* denominata. *Platonic per*

V. CRITERIA duodecim: Spiritus adoptionis Rom.
VIII, 15. 16. *Victoria de mundo* 1 Jo. V, 4. 18. 19. &c.

VI. USUS, qui multiplex. *Ad conversionem* *sup. 327-337*
et viam ad reliqua beneficia 2. *El. 99. p. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

1. Pet. 1. 78. 1. Pet. 1. 22.

RAT

XXX

1. 15. 1. 15. LIX. 2. Mich. III. 4.

1. 15. IV. 22. 29.

1. 15.

1. 15.

a) tenebrae essentia peccati,
b) status gratiae, fides et spirituales virtutes

c) participatio divinitatis naturae. 2. Pet. 1. 4. Donatio mentis Christi
et transformatio. Rom. XII. 2.

endatione intellectus firmatur.

d) Pax et libertas Rom. XIV. 11. Ango Gorgia. Act. XXVI. 78.
amor ordinatus, oblectatio in rebus divinis, abnegatio
mortificatio, afflictio mundi, studium bonae conscientiae

1. 15.

ad ista sola notitia sufficiat, ut quis possit dici illuminatus,
idque publice loquendum, quare de voce tandem potissimum
condonetur relinquitur.

F. al. fide loh. 17. 3.

¶ Rom. 12. 1. 2. f. Ephes. 1. 18. 19.

* 1. mens auctoris quod respondere voluntati, iam vero hi
admovent oculum ad contemplantanda obiecta. 2. hic non
sufficit inspectio in apparatus, sed experientia praestatur. 3. vir
enla constituta si. cum tenebris carceris. nec praeclarus
adspicitur, nisi vincula antea solutis. 4. ubi non pot
est capiti bene esse, si cor luctum fuerit. 5. absonum lesel
alia contignationum ab ipso tuo habitari. 6. a ve
lamine oculorum, quod debet remoueri. 7.

17. 1.

VI. FIDES QUAE justificat: ejus

1. *Origo divina* ex regeneratione. *Ephes. 1. 18. 19. Phil. 1. 29.*
2. *Indoles viva & lucida*: ubi vita regenerationis a vita renovationis distinguenda est. *1. 1. 2. 3.*
3. *Indoles activa*, activitate organica, quæ ab effectiva differt.
4. *Indoles supplicans*, famis ac sitis naturam habens. *Matth. V. 6. Jo. VII. 37. Pl. XLII. 1. seqq. Matth. XI. 28.*
5. *Indoles magnetica* *Matth. IX. 20. seqq.*
6. *Proprietas acquiescens*. *Gen. XV. 6.*
7. *Proprietas luctatrix & victrix* *1 Jo. V. 4.*
8. *Evangelica* per caritatem *Gal. V. 6.*

VII. FIDES QUATENUS justificat: scilicet eatenus

1. Quatenus judicio Dei pro merito Christi impurabili ita supplicat, ut illud apprehendat & in apprehenso acquiescat.
2. Quatenus organice activa est, seu actu ipso se exserit, & simul in receptione meriti Christi se passivo habet.

VIII. SENSUS FORENSIS; quem inter alia probant

1. *Satisfactio typica & antitypica forensis.*
2. *Usus forensis* verbi justifico & condemno.
3. *Integra actio judicialis*. *Recordari etc.*
4. *Synonyma*, remittere peccata &c. *legere, expungere, non*

IX. FORMA, quæ ex parte

Hominis, est lytri apprehensio & applicatio.
Dei, ejusdem imputatio & peccatorum remissio.

X. FINIS & EFFECTUS; qui ex parte

Hominis, ejus salus *Rom. IV. 7. 8. 9.*
Dei, ejus gloria, ex admirando misericordiæ & justitiæ temperamento elucescens.

XI. AFFECTIONES: 1. Perfectio. 2. perpetuitas. 3. certitudo. 4. continuatio. *se ratione patet non actus*

XII. USUS: inprimis adversus Pontificios & Socinia nos.

P. 354. 365

SECTIO II.

DE PRAEDESTINATIONE.

Sedes doctrinae: Rom. VIII, 28. 29. 30. Eph. I, 4. 5. 2 Thess. II, 13. Jac. II, 5. 1 Pet. I, 1. 2. &c.

Definitio: Praedestinatio est decretum æternum, quo Deus ex gratia, secundum propositum suum de hominibus per fidem in Christum salvandis, & secundum prævisionem hujus fidei, credentibus æternam salutem destinavit.

TRACTATIO.

I. ORDO agendi de decretis, desumendus ab eventu.

II. DECRETA IPSA tria:

Primum de humano genere creando. *ex prævisione* lapsum

Secundum de eo per Christum restituendo. *ex ordine*, quo

Tertium de adjudicatione salut. per fidem apprehensæ. *quæ est*

III. VOLUNTAS ANTECEDENS, quæ complectitur benevolentiam Patris universalem: meritum Christi universale: & operationem Spir. S. universalem. Eph. I, 11. &c. *in propositis Rom. 8. 29.*

IV. PRÆVISIO ordinis salutis initi, & in eo fidei, certissima quidem, sed necessitatem nullam adferens: utpote quæ est intellectus nihil efficientis.

V. VOLUNTAS CONSEQUENS, quæ est ipsa prædestinatio, seu electio, stricte sic dicta, seu decretum Dei.

VI. QUALITAS hujus decreti: quod non est absolutum, sed respectivum, ad constitutum & initum salutis ordinem relatum.

VII. DECRETUM REPROBATIONIS parallelum: ubi itidem voluntas antecedens: Qui non crediderit, condemnabitur: & Prævisio: atqui hic, ille, iste non crederet: & voluntas consequ. ergo condemnabuntur. Marc. XVI, 16. *advoc. est respectum s. ordinatum.*

VIII. FINIS prædest. hominum salus ad Dei gloriam procuranda. Eph. I, 5. 6. 12. 2 Thess. II, 13.

IX. AFFECTIONES: 1. certitudo: 2. possibilitas ad tempus gratiæ statu excidendi Gal. IV, 19. &c.

X. USUS: & quidem did. elenct. epan. pæd. paracl.

p. 366-380

M. VII.

Quia decretum praedestinationis optime intelligitur ex
euentu hic recte de praedestinatione agitur postquam
antea explicatum, quo ordine hominem deus saluum
velis.

leg. sus.
e. quos salus esset adplicanda et ity hoc dicitur voluntas antecedens, ad
omnes homines pertinens
quod voluntas consequens, ad hos tantum pertinens, quos prae-
destinat deus ordinem secuturos, simulque reprobans hunc ordi-
nem ad perditos.
III. haec dicitur in scriptura apud deum seu consilium eius
summa est: qui cum crediderit saluabitur. loh. 3. 16. e.
C. 40:

in. Rom. 8. 29. 30. Ephes. 1. 7.

VI. quare causa peccati damnationis hominum est electio. Luc. 7. 30

(X. 1. Rom. 8. 28. 2. Cor. 1. 10.

2. Totaliter, sed confinaliter.

X. D. de praeparatione huius doctrinae ad arcendam infirmitatem in
et aduersus reformatos et Socinianos
Epan. contra seculares et dogmata desperantes
Par. 1. Audemus de electione nostra certare et per 1. 10
Par. 2. attendendo ad fidelitatem d. 1. qu. nosa finem
conferuabit. 1. per 1. 3. e. 3. 10.

Desperatione

1.1. Eius fundamentum redemptio per filium Dei Gal. IV. 5. Ordo
per regenerationem Iac. 1. 18. Character internus, mens pa-
tri conformis Iacobi. V. et spiritus testis Rom. VIII. 15. et

11.1. Fundamentum est obedientia Christi Iacobi. V. 18. et per nobis pra-
stata applicatio in justificatione, quae filii in ordine regeneratio-
nis, 3. necessitas. Iacobi. V. 20. 4. Proprium robur Iacobi. 4. 5. 24.
Rom. VIII. 37. 5. character internus tranquillitas. Rom. V. 1. et
semper vitae iustitia. Iacobi. II. 21.

2. Fundamentum est pacificatio Christi. 2. Cor. V. Ephe. V. 14. 17. Col. 1.
20. 2. Participatio per applicationem iustitiae Christi et semper amo-
ris effectus. Rom. V. 5. 3. Forma ad quietem in gratia plac-
ti numinis. 1. Ioh. III. 19. 20. 4. Adinstructio pacis Dei erga nos Eph. II. 14.
et. 5. 19. pacis nostra erga Deum. Rom. VIII. 6. 7. 5. Praesentia dei
indicata per Ioh. V. quod notat perfectionem, et per 2. per nos
notat nequum, est tanquam cupida semper victima Phil. IV. 7. Col.
III. 15. 6. character internus lex conscientiae et per nos forma
et semper studium et per nos Ioh. V. 9. 7. Impedimentum
pharisaismis et securitas 1. 39. 6. 7. Iacobi. V. 1. et Luc. 9. 42.

3. Fundamentum redemptio Christi. Gal. V. 1. Ioh. VIII. 32. 2. Forma in do-
minio in peccata et in vitiis promissio obedientiae. 3. Species.
4. Differentia alicuius carnis. 1. Pet. II. 16.

III.1. Forma in vna receptione mentis divinae 2. effectus. scientia, et
ex parte in dignoscenda natura et gratia, sanctitatis studio et de-
gratificatione diversis.

2. Participatio per abnegationem vitiis mundiciae. 2. Forma,
quod bonorum gratia 3. gradus summi in iusticiae 2. Cor. VII. 4.
4. Proprium, sinceritas et perennitas, coniuncta cum timore
Ioh. XV. 1. 11. 5. effectus. laudes divinae suavitatis in quiescente,
et in iustitia. 6. complementum in vita aeterna. 1. Pet. III. 18.

3. Forma in officio. 1. vniuersum supra. 2. oppositum gratia spiritus et aduersatio
3. effectus. per omnia submissio et electionis rectitudo

MEMBRUM VIII.

DE

SALUTIS ORDINE IN OFFICIIS.

ARTICULUS I.

DE CONSCIENTIA, OFFICIORUM

NORMA. *IN TERTIA.*

Sedes doctrina: Jer. XVII, 1. Rom. II, 15. 1 Cor. VIII, 7.
10. 12. 1 Tim. I, 5. 19. III, 9. Hebr. IX, 14. X, 2. 22. 1 Jo.
III, 19. 20. 21.

Definitio: Conscientia est principium normativum, ad
quod hominis actiones ita dirigit, ut, dato de illis te-
stimonio, animum ejus vel tranquileret, vel inquietet.

TRACTATIO.

I. NOTATIO VOCIS, qua conscientia est scientia cum
alio, Deo & nobismet ipsis, *quibus conscientia tam*

II. NORMA, lex moralis & naturalis humana etiam,
sed legi divinæ conveniens, *Rom. 13. 1. 2. Rom. 13. 1.*

III. OBJECTUM, actiones omnes ac singulae, internae,
externae, praeteritae, praesentes, futurae: unde nulla in
actionibus indifferentia relicta.

IV. FORMA, seu officium, quod triplex:

omnia I. Primum in praescribendo, ubi conscientia est instar lu-
ae occurrentis & legis. *Act. 6. 6. cum vi oblegant & inligant. Rom. 2. 15.*

Secundum in reddendo testimonio, ubi testis est:

Tertium in dicenda sententia: ubi iudex est, *absolvens*

V. OBLIGATIO: quae summa, quia conscientiae dicta-
men est dictamen ipsius Dei legislatoris.

VI. DISTINCTIO ratione norma: *ubi est*

Recta, legi rectae recte conveniens. *ratione consensu et*

Erronea, circa legem, aut ejus sensum & sensus appli-
cationem aberrans. *2. J. Rom. 12. 15. 1 Tim. 4. 3. 4.*

Dubia, quando de lege ipsa, aut ejus sensu & applica-
tione dubitatur. *haec est probabilis, quando*

Temeraria, qua quis sine examine ruit in actionem.

et est norma ag. primaria est lex divina, secundaria
internas est conscientia, secundum legem Reactionibus re-
dicant.

de gem exacta.

quem inde quasi distinguitur.

131. II hac norma quoad usum requirit. i. verum sensum legis. et rectam
applicationem.

III. a. p. Libertas eligendi homini non adimitur. et res eligenda in
arbitrio posita. sed in differentia actionis excluditur per legem omni-
salutatem. quae cumq. feceritis in honorem dei filii. et per legem
legis revelatur. quae obedientiam inter fine et exten fine requirit.
v. gendi.

II. sine condemnans.

III. male cognita

III. in per applicationis.

III. aliter parlemens magis inclinatur

Est etiam conscientia vel Antecedens vel concomi-
tans, vel Consequens.

EPITOME ISAGOGICA. *Seneca*

VII. DISTINCTIO ratione actionum & conclusionis

de iis faciendæ: ubi conscientia est

Bona, seu pura, qua quis sibi de actione cum sui defensione bene & recte conscius est.

Mala, qua quis de actione sibi cum sui accusatione male conscius est.

Scrupulosa, seu anxia, qua quis de actione incertus hæret, nescius, utrum sententiæ absolutionis, aut condemnationis, subiaceat.

VIII. DISTINCTIO ratione status in homine: ubi conscientia est

Dormiens, qua quis sine sensu & remorsu est, fere ob-
brutescens. Eph. IV, 18.

Tenera, quæ vel levisima aberratione afficitur, oculi naturam referens. *Gen. 39-9.*

Laxior, seu negligentior, qua quis, a sui ipsius inspectione & cura remissior, facile incidit in statum profundi soporis. Hebr. III, 13.

IX. PRIVILEGIUM ac jus inestimabile, *libertas*, uti humanæ naturæ insita & essentialis, ita eidem etiam ab ipso Deo relicta. Unde conscientie imperare, antichristianum est.

X. USUS: & quidem

1. *Didascalicus* in agnoscendo deus conscientie, secundum quod ea est Dei *αγορεύων* tribunal inferius, domesticum & inevitabile.

2. *Epanorthoticus* adversus illos, qui vastata conscientia etiam fidei naufragium faciunt. 1 Tim. I, 19. Ubi, ne conscientia fiat *flagellum*, ea, tanquam freno & calcari, utendum est.

3. *Pædeticus* ad curam & custodiam bonæ conscientie: ubi sincero & frequenti examine opus est. 1 Cor. 13. 5.

4. *Paracleticus* in animæ tranquillitate, tanquam continuato sabbato.

p. 402-407

M. VIII.

M. VIII. ARTICULUS II.

DE

OFFICIIS ERGA DEUM.

I. SUPPOSITUM quintuplex:

1. Qualitas cultoris genuina, seu evangelica.
2. Viva Dei agnitio, ex habitu illuminationis resultans.
3. Agendi modus is, ut actio ex fide profluat.
4. Agendi finis is, ut actio sit a meriti respectu aliena.
5. Receptio & applicatio charismatum continuata.

II. PRINCIPIUM MORALE, *ipsa Dei essentia*, variis radiis attributis, quæ officiorum sunt argumenta & incentimenta.

III. FUNDAMENTUM OBLIGATIONIS: quod est in opere creationis, providentiæ, redemptionis & sanctificationis.

IV. RADIX & fons officiorum omnium, *fides*, Rom. XIV, 23. Gal. V, 6.

V. COMPLEXUS officiorum in amore Dei, Deut. VI, 5. Matth. XXII, 37. 1 Tim. I, 5.

VI. SPECIES amoris & officiorum, ex attributo *gratiæ* derivandæ, sunt *invocatio* & *spēs*: & *invocationis species* sunt quatuor: Deprecatio, precatio, intercessio, gratiarum actio. 1 Tim. II, 1. 2.VII. SPECIES amoris & officiorum, ex attributo *justitiæ* & sanctitatis, & simul omnipotentiae, derivandæ: *obedientia*, & *tutor Domini*. *et sancti laici in domo*. Lev. 11.VIII. SPECIES amoris & officiorum, ex attributorum omnium complexu, seu e Dei *majestate* & gloria derivandæ: *demissio animi* & *adoratio*.IX. COMPLEMENTUM horum officiorum in *jure jurando* & in *fortis*.X. *Ōmnis* eorum in æquilibrio *fiduciæ* & *sanctimoniz*.

p. 408 - 426

M. VIII.

Definitio, Quotidiana adicationem nostram est propter
pensio in nos metipsum. quod anima, corpo.
ris solutio, et salus nostri salutem faciat,
ad presens hunc de fideliter curam.
I. F. ad curam communionis cum deo.

II. Quotidiana h. e. amoris diuini subordinatum est
dignitate bona quae ad nos pertinet a se
moderatum, qui enim bonum efficiat, in quo
subsistendum. hic amor patet brutalitatis in dicitur
immoderatum.

III

IV. primo amandatio tum intellectus tum voluntatis
debita affirmatio animae per corpore. (h. e. h. e. po-
curatio gratia divina, in qua ad quiescat.)
2.

Differe~~nt~~ indifferentes res et indifferentes actiones.
res, quales non dantur.

M. VIII. ARTICULUS III.

DE

OFFICIIS ERGA NOS IPSOS ET ALIOS.

SECTIO I.

DE OFFICIIS ERGA NOS IPSOS, IN ORDINATO AMORE NOSTRI.

- I. FUNDAMENTUM amoris erga nos ipsos nobis in-
fisi & essentialis est in *fine creatoris*, ad curam & ima-
ginis divinæ instaurationem directo. *Col. 3. 10. Lev. 11. 95.*
- II. DISTINCTIO amoris istius in *ordinatum*, qualis
erat in statu ante lapsum, & qualis in *ordine gratiæ* re-
stituitur, & *inordinatum*, eumque vel *moderatam*, vel
immoderatam.
- III. VIA, qua amor nostri ex *inordinato ordinatus* fit, est
ordo *pœnitentiæ* & nostri abnegatio Matth. XVI, 24.
Tit. II, 12.
- IV. SPECIES amoris erga nos ordinati:
 1. Respectu *animæ*: cura *charissimum* admittendo-
rum & augendorum in sincera nostri *inspectione*. *2. Cor. 13. 5*
 2. Respectu corporis *castitas*, sobrietas, *sedulitas* in la-
boribus, & cura *valetudinis*: *speciatim* respectu
oris *genulius* sermonis *usus*. *1. Tim. 4. 12. 1. Cor. 14. 20. 1. Tim. 4. 12.*
 3. Respectu *status* nostri: *fidelitas* cum *eugenia* &
argutia in peculiari vitæ genere: *mentis similitudo*.
plicitas circa bona opum ac honorum externa:
usus moralis rerum per se indifferentium, *patientia*
in adversis, & *adversus* in quacunque sorte, ani-
mi præsentiam & constantiam requirens.
 4. Huc accedit digna ad *beatam mortem* præparatio,
quæ, supposita vita fidei, *perleventiam* in salu-
tis ordine requirit, *frequenter* p. 427-442
meditationem moris

ARTICULI III.

SECTIO II.

DE OFFICIIS ERGA ALIOS.

- I. FUNDAMENTUM horum officiorum, amor Dei & nostri bene ordinatus. Matth. XXII, 37. 39. *Matth. VII. 12.*
- II. DIFFERENTIA amoris erga alios ordinati & inordinati, sive moderatus ille sit, sive immoderatus, e præcepti sexti & septimi exemplis ostensa.
- III. PRINCIPIUM officiorum erga alios, ipsa Dei natura, iis radians attributis, quæ nostram imitationem requirunt Matth. V, 44. seqq. VI, 12. XVIII, 35. Eph. IV, 1. I Pet. I, 15. 16.
- IV. SPECIES amoris erga alios in officiis generalioribus: intercessio, ædificatio, studium inserviendi, concordia, tolerantia, lenitas, justitia in contractibus & commerciis. &c.
- V. SPECIES amoris in officiis specialioribus & relativis: uti sunt illæ magistratum & subditorum, doctorum & auditorum, maritorum & conjugum &c.
- VI. SPECIES amoris in officiis specialissimis v. g. officia erga benefactores, inimicos, exules, tentatores &c. *errant*
- VII. SYNONYMU horum & præcedentium officiorum sunt bona opera, cum synonymia de servatione præceptorem Dei. *Idem. 1. 15. 1. 16. 2. 3. 4. 5. 12. 17.*
- VIII. ADJUNCTUM officiorum omnium: quod est perseverantia in cursu renovationis & gratiæ statu, post formatum quæstionis statum septem argumentis demonstrata, adjuncta sententiæ oppositæ refutatione, desumpta ab impura ejus origine, summa absurditate, manifesta in omnes sanctos injuria & præsentissima noxa. *1. Cor. 16. 23. 1. 2. 3. 4. 5. 12. 17.*
- IX. OPPOSITUM & pestis, pseudadiaphoria. p. 442-450

MEM-

II. per se ipsum propter ceptum amor ordinat vel ceptum matrimonii cum timore Dei intendit, vel sanctae charitatis officium erga alterum suum. prorsus inordinat amor in concubinato seu et talis propter electa coniugium ex modo. ratio quod inordinat per fornicationes, adulterium.

III. e.g. ex omni scientia fluit sinceritas, ex benedictione ad nos proximi.

IV. 1. Tim. 2. 2. Thess. 5. 11. 3. Pet. 4. 10. 4. Ephes. 4. 3.
5. Gal. 6. 1. 6. Matth. 11. 7. 1. Thess. 4. 5. 7. 1. Thess. 4.

V. 1. Rom. 13. 8. Ephes. 5. 9. 2. Rom. 13. 3. Epist. Paul.
ad Timotheum et Titum. 4. Heb. 13. 1. Ephes. 5.

VI. 1. Sirach. 34. 1. 2. 7. Matth. 5. 3. 1. Pet. 1. 1. Gal. 5.

VII. 1. Pet. 1. 1. Gal. 5.

¶ Sci. quod ritus a peccatis procreatis regendus per omnem vitam se cavere possit. Et non est quod de peccatis infirmitatis, excedat an fieri possit. Unde dantur statuta regenerationis per deum etiam si possit, et non excedant, quod tunc tota firmat. In hac controversia et superior illuminatione commendantur dictum 1. Thess. 5. 2. et omnia dona. Amen.

& i.e. eiusdem natura. Mel. 2. 14. 104
 Digni communicando vires spirituales in nos operetur. lob. 12.
 II. se: atrium adunbrat ecclesiam visibilem, in qua boni et mali
 sancti. respiciat ecclesiam invisibilem, in qua s. vere est
 dentes, sanctum sanctorum est figura triumphantis eccle-
 siae. 1. Cor. 3. 16. 17. 1. Pet. 2. 5. (Mel. 12. 14. 104)
 III. quae omnia constat ex parte capitis in regimine et influen-
 tia: forensis et medicinalis. ex parte corporis in reg-
 mine negotiorum, subiectione et harmonia in uno spiritu. conf.
 Ephes. 2. 16. 1. Cor. 12. 12. 26. 27.
 W. 122. 123. quae externa sacra) Synthetica)
 33. apopolica. representativa se. in consiliis.
 V.

IX. Did. considerat vera ecclesia, in primis angelica.
 Epan. adversus justitiam membra, 11. adversus separat pas-
 siones hostes et digne vivamus hac sollicita
 Christo dicta. Parallel. nos renuit ad laus. Simi
 influxum capitis, eiusque potentiam defendendi.

MEMBRUM IX.

DE

SALUTIS CONSORTIBUS.

ARTICULUS I.

DE

ECCLESIA.

Sedes doctrine: Gen. XII, 3. Matth. XIII, XVI, 18. Act. XX,

28. Eph. I, 22. 23. V. 23. seqq. 1 Tim. III, 15. &c. *Col. 2. 19.*

Definitio: Ecclesia christiana est societas, cujus corpus sub capite Jesu Christo, per legitimum verbi & sacramentorum usum in fide ac caritate conglutinatur.

I. CAPUT ecclesiæ est Jesus Christus: qui caput *monadicum, homogeneum & mysticum.*

II. CORPUS, omnes fideles, olim adumbratum per tabernaculum & templum.

III. FORMA, quæ consistit in unione & communione fidelium cum Christo & inter se.

IV. DISTINCTIONES: ecclesia est

Universalis, vel particularis.

Vera vel falsa, seu apostatica.

Visibilis, vel invisibilis *quæ formam in se habet, & est invisibilis.*

Synthetica, vel representativa.

Militans, vel triumphans. *1 Tim. 2. 14.*

V. NOTÆ, quæ, conjunctim sumendæ sunt

Pura verbi prædicatio

Integra sacramentorum administratio

Libertas conscientia *(papali jugo opposita.)*

VI. AFFECTIONES: secundum quas ecclesia est una perpetua, sancta, catholica, apostolica, afflicta.

VII. MALA, scandala doctrinæ & vitæ, quibus mederi debebat disciplina. *(De disciplina.)*

VIII. HOSTIS maximus antichristus, a meretrice Babylonica distinctus.

IX. USUS, imprimis elencticus adversus Pontificios.

P. 451-458

M. IX.

M. IX. ARTICULUS II.

DE

MAGISTRATU POLITICO.

Sedes doctrinae: 2 Chron. XIX, 5. seqq. Dan. II, 21. Rom. XIII, 1. seqq. 1 Tim. II, 2. 3. Tit. III, 1. 1 Pet. II, 13. 14. 17.

Definitio: Magistratus est officium civile publicum, Deo ordinatum, ad societatem civilem ordinate & pacate regendam ac tuendam.

I. CONSTITUTIO magistratus: quæ ad Deum, ipsius juris naturæ & boni ordinis auctorem, referenda. Rom. XIII, 1.

II. MODUS ad magistratum perveniendi: qui sit vel per electionem, vel per successionem, vel per occupationem legitimam.

III. NORMA: *jus naturæ*, scriptura sacra declaratum, & in eo speciatim regula: quod tibi velles fieri, id etiam aliis facito. Matth. VII, 12. *h. e. ut si generalis magister, ut*

IV. OFFICIUM: quod est

Patrium, positum in amore

Legislatorium, in legislatione & rectione.

Judicarium, in justitiæ administratione: quo pertinet jus gladii & belli, sed limitatum. Rom. XIII, 4. *Deali*

V. JUS CIRCA SACRA, eaque externa: ubi bonus princeps habet, quod agat: & quidem nec parum, nec nimium: hoc est, ita, ut nec conscientia laqueos injiciat; nec scandala graviora impune grassari sinat.

VI. SUBDITI: qui sunt homines omnium ordinum: atque ita etiam sic dicti clerici. Rom. XIII, 1. In rebus vero, quæ conscientia repugnant, Deo magis obediendum est, quam hominibus A& IV, 19. V, 29.

VII. USUS, inprimis electivus adversus clerum papalem.

p. 451-462.

M. IX.

16. Joh. XIX. 11. Deut. XVII. 11. fg.

Adm. i.e. per ins belli. Rom. XIII. 15.
atq. stochet, ab. fieri p. n. t. o.

16. fg.

I. scilicet creatione et adunctione
et continetur archa obligatio inter maritum et uxorem.
et forma coniugii: quibus carnis. quod dictum. De:
esse vid. Matth. 19. 5.

II. ubi hoc ordine est satisfaciendum. I. Tim. Cor. VII. 2.

III. ubi quis ad consentiendum et finem coniugii aptus.
S. l. e. in lege concessa obgrady consanguinitatis. Levit. XVIII.
et post matrimonium initum difformitas religionis orta non
tollit matrimonium. I. Cor. VII. 12.

IV. ubi consensus et parentum et contrahentium. Exod. 22. 16. 17.
Levit. XVIII. 3.
ubi recipitur casus adulteri: et malitiosa desertionis. Matth. 19.
Rom. VII. 2. 3. I. Cor. VII. 39.
V. benedictio sacerdotis ordinis causari et quia est sanctum for-
dus, accedit, quia coniugium christianum semen Dei debet
procreare.

VI. ubi ut maritus tamquam et ardente uxorem complectatur
ac Christus ecclesiam, et uxor in marito christum caput eccle-
siae vereatur.

VII. ubi hic pertinet Ephef. VI. 1. quod Col. III. 20. quod C. III. 1. I. Tim. VI. 2.
Tit. II. 9. I. Pet. II. 18.

VIII. ubi de quibus malis monitiis petenda ex parte integritatis et ma-
gna coniugii mystici, ut de agra corruptione post lapsum.
vid. ad primum sancti seminis querend.
Paraclet.

M. IX. ARTICULUS III.

DE

CONJUGIO.

Sedes doctrinae: Gen. II, 18. seqq. Mal. II, 14. Matth. XIX, 3. seqq. 1 Cor. VII. Eph. V, 22. seqq. Hebr. XIII, 4. 1. Pet. III, 1-7.

Definitio: Conjugium est fœdus unius maris & unius fœminæ indissolubile, divinitus institutum, ad generationem prolis & mutuum vitæ adjutorium.

I. INSTITUTIO: Gen. II, 21-24. ubi hujus loci

1. *Sensus genuinus* in Dei factō & dictō. *24 in quod con-*
2. *Ejus declaratio* & applicatio, facta ab ipso Christo Matth. XIX, 3. seqq.

a Paulo. 1 Cor. VII in primis v. 39. coll. Rom. VII, 2. 3. 1. Tim. II

II. CAUSSA IMPULSIVA: eaque

- interna:* naturalis propensio. 3/
- externa,* utriusque sexus indigentia. *Gen II 18.*

III. PERSONÆ CONTRAHENTES, *mas & fœmina:* ubi

1. *Definita unitas,* institutioni & scopo conformis. *Matth. 19. 5. 1. Tim. III. 2*
2. *Iusta ætas,* consilii capax.
3. *Legitima habilitas,* gradibus prohibitis aliena.
4. *Religionis conformitas,* sed limitata. 1/

IV. FORMA: quæ fœderalis: ubi in conjugio

- contrahendo consensus.* *Matth. 19. 6.*
- contracto vinculum indissolubile,* quæ fœdus. *Mal. II. 14. 15.*

V. OFFICIA CONJUGUM: quæ sunt

- communia* utrique, amor, fidelitas & *communio bonorum.*
- propria,* partim mariti, partim uxoris Col. III, 18. 19. *1. Tim. II.*

VI. FUNDAMENTUM & ORDO *sanctificationis* in respectu & usu connubii mystici cum Christo. 9/

VII. ADJUNCTIM, societas patria & herilis. 1/

VIII. OPPOSITUM, in polygamia & divortiorum *licentia* ac concubinato.

IX. USUS, in primis elencticus adversus cœlibatum clericorum in papatu. *1. Conf. in defensor & p. 463 - 469*
polygamia et concubinato

MEM-

MEMBRUM X.

DE

SALUTIS CONSUMMATIONE,
SEU DE REBUS NOVISSIMIS.

ARTICULUS I.

DE

RESURRECTIONE MORTUORUM.

Sedes doctrinae: Jes. XXVI, 19. Dan. XII, 2. Jo. V, 28. 29. VI, 39. 40. XI, 24. 25. I Cor. XV, Phil. III, 21 &c.

Definitio: Resuscitatio mortuorum est actio Christi Θεωδωπος, quo is, vi gratiae ac iustitiae suae, corpora humana eadem numero restituet & cum animabus reduniet.

I. RESUSCITANS, filius Dei Θεωδωπος Jo. V, 21. 28. qui suamet virtute ipse resurrexit Jo. II, 19. 22. X, 17. 18.

II. PRINCIPIUM resuscitationis: quod
respectu intellectus divini est omniscientia.
respectu voluntatis iustitia & omnipotentia. Phil. III, 21.

III. RESUSCITANDI, omnes ac singuli, fideles ac infideles Dan. XII, 2. qui corpora eadem numero recipient, Dei iustitia sic exigente.

IV. RESUSCITATIO IPSA: ubi

1. Corporum eorundem restitutio omnipotens.
2. Eorum conjunctio cum animabus.

V. CONNEXUM: quod est *immutatio corporum*, quae in adventu Christi in vita deprehenduntur. I Cor. XV, 51. 52. I Thess. IV, 15. 17.

VI. CONSEQUENS, gloriosa gratiae & iustitiae demonstratio in extremo iudicio.

VII. USUS: & quidem

Didascal. de sublimitate doctrinae christiane. *et de ingenio*
Pædeticus ad sanctificationem corporum. *itaque*
Parac. ad ægros, mancos, moribundos. p. 476-475

M. X.

Hiob xii. 25. Eccl. iii. coll. Matth. xxii. Ezech. xx. xvii. 38.
Act. xxiv. 15. Rom. iv. v. 1. 1. Thess. iv. v. 16.

1. Patri etiam tribuitur resuscitatio, quia spopondit extra
1. Thess. w. 14. et Spiritui S. Rom. viii. 11.

6. remuneratoria et vindicatoria

III. 2. Cor. v. 10. Exceptis i qui cum Christo resurrexerunt, et qui
tum vivunt, tum in iudicandi.

et ut membra eadem boni et mali in ipsa recreatione foveantur.
W. 1. cum mutatione corruptibilis in incorruptibile, et regni
stationis eius, quod defileat

V. Morti ad finis et legem mortali in ingratum transiit
in immortalitatem.

VI. huius doctrina de resurrectione 1. Cor. 15. 16. sequi
Elenchi. aduersus nonnullos Socinianos, qui nolunt eo.
dem corpora numero resuscitanda.

11. Zach. XII. 10. Hos. III. 2. 5. Rom. XI. 25. 26. Hanc vero pen. non confi-
tere posse cum. iudaeis ecclesiae pati ante finem mundi huius.
XVII. alii arbitrantur. Ad. 13. offer. contra spem etiam de
lans de se meliorum temporum.

III. 2. Pet. II. 9. iudaeis.
et in omnis fides et incredulitas spectabitur.
X. In fidei primum euangelium. Matth. XXV. et col. Gal. III. 9.
et in fidei impiorum et Gal. III. 10. col. V. 45.

VIII. alibi vero dicitur transire. Matth. XXIV. 25.

IX. Paul. ad signum preparationem. 2 Pet. III. 11. et col. V. 28.
Paul. et. qui hoc conuictis obnox. cum gaudio habuit. la. 11.

M. X. ARTICULUS II.

DE

EXTREMO JUDICIO.

Sedes doctrinae: Pl. XCIV, 1. seqq. Dan. VII, 1. seqq. Matth. XXIV. XXV. Act. XVII, 31. Rom. XIV, 9. 2 Cor. V, 10. 2 Thess I, 6. seqq. &c. *Gen. III. XVIII. 25.*

Definitio: Judicium extremum est actus publicus, quo Christus *θεαυθεντος* visibiliter comparens homines omnes, ipsosque malos angelos, secundum statum & opera sua iuste judicabit. &c.

I. SIGNA ANTECEDENTIA, eaque propria:

10. I. Judæorum & reliquarum gentium conversio.

2. Antichristi revelatio insignior 2 Thess II, 3 &.

3. Ruina Babylonis mysticæ. Apoc. XVII. XVIII.

II. JUDEX, Christus *θεαυθεντος*, legislator, & legis executor.

III. JUDICIS ADVENTUS: qui erit

1. *Repentinus*, factus ex improvise Matth XXIV, 42. 44.

2. *Piis amabilis* & exoptatus Luc. XXI, 28.

3. *Gloriosus* cum comitatu angelorum. *eliv dōzn*

4. *Insignitus* peculiari aliquo signo.

IV. JUDICANDI, omnes homines, etiam mali angelique

& JUDICANDA, omnia omnium, interna, externa. *Nom. n. 61.*

V. NORMA doctrina cœlestis. *1. 1. n. 48. V. 10.*

VI. FORMA: ubi *sententia promittitur de damnatione.*

1. Causæ cognitio *1. 1. n. 48. V. 10.*

2. Cognita decisio & sententiæ publicatio. *Matth. XXV. 34. 41.*

3. Publicatæ executio Matth XXV, 46. 2. Cor. V. 10.

VII. MINISTRI, angeli boni, & ASSESSORES, sancti homines 1 Cor. VI, 2. 2. Tim. II. 12.

VIII. ADJUNCTUM, *consummatio seculi*, posita non in annihilatione, sed in transmutatione Jes. LXV, 17. 2 Pet. III, 13.

IX. USUS, imprimis didascalicus de præstantia religionis revelatæ, quæ hanc doctrinam tam luculenter tradit.

P. 475 - 483

M. X.

M. X. ARTICULUS III.
DE VITA AC MORTE ÆTERNA.

Sedes doctrinae: hic eadem, quæ est antecedentium.

Definitio: Vita æterna est ille status, quo Deus fideles in
sui communione & angelorum consortio æterna &
ineffabili gloria beabitur ^{ad animam & corpus} ~~in~~ *animam et corpus*

I. SUPPOSITUM, quod est in vita gratiæ, & in imaginis
divinæ instauratione jam facta: utpote sine quo or-
dine non datur aditus ad vitam æternam Joh. III, 3. 5.
Hebr. XII, 14. & cum ea sit *hereditas* Matth. XXV, 34.
1 Pet. I, 4. non nisi filiis & amicis Dei datur Rom. VIII,
17. Gal. III, 26. 29.

II. PRINCIPIUM, seu causa, *Dei gratia*, merito Christi
nixa, prævia instauratione imaginis divinæ, non *causa*
facta, sed *ordinis* notionem habente. Uti e supposito isto
liquet. *1. Cor. XIII. Eph. II. 8. 9.*

III. OBIECTUM, quod præcipue est *ipse Deus*, & in eo
admirandum Trinitatis & Christi mysterium. Job. XIX,
26. 27. 1 Cor. XIII, 12. 1 Jo. III, 2.

IV. FORMA, perfectissima & æterna bonorum gloriæ
perceptio, posita in absentia omnis mali & in possessio-
ne omnis boni, respectu animæ & corporis, ac totius
status, *Apoc. XXI. 4. 1 Jo. XVIII. phil. III. 2. 1 Cor. XIII. 12.*

V. GRADUUM DIVERSITAS, non obstante essentiali
perfectiōe omnibus communi. Dan. XII, 3. 1 Cor. XV,
40. seqq. Gal. VI, 8.

VI. ADIUNCTUM, consortium cum sanctis angelis &
hominibus. Luc. XII, 36. Hebr. XII, 22. 23. *in quo 9. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.*

VII. OFFICIA beatorum in Dei celebratione. Apoc.
XIX, 1. &c.

VIII. OPPOSITUM, *mors* æterna: ejus

Suppositum, & causa promerens, mors spiritualis.

Obiectum, regnum tenebrarum.

Forma, pœna damni & sensus &c.

IX. USUS, & quidem didasc. de rel. christ. præstantia &c.

Per. vltim. in morte æternæ

Paraclet. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30.

P. 483. 490.

opponens.

SS 30C 50

Wenn

man sich Zeit mit
ihm Zeit nicht

Somit ist nachherung ungenügend
für den Tag der Abreise

Wenn man nicht

von Christi Götzen

mit von dem Fuß

stirbt sehr gelöst

in Zeit nur

zuwider an
den Kopf der in

von der Zeit, nicht

aber sehr zu dem

mit dem

42
8/88
02
02
02
818
81
8-1

176K28

Bibl. der Franckeschen Stiftungen Halle

Ha33\$0155748

Vol 10

